

ДОКЛАД
НА ПОСТОЯННАТА КОМИСИЯ ПО
ПРИРОДНИ НАУКИ, МАТЕМАТИКА И ИНФОРМАТИКА
ЗА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ИЗВЪРШЕНОТО ОЦЕНЯВАНЕ ПО
ПРОЦЕДУРА
ЗА ПРОГРАМНА АКРЕДИТАЦИЯ НА ДОКТОРСКА ПРОГРАМА
„ЕНТОМОЛОГИЯ”
В ПРОФЕСИОНАЛНО НАПРАВЛЕНИЕ
4.3 „БИОЛОГИЧЕСКИ НАУКИ“
ОБЛАСТ НА ВИСШЕ ОБРАЗОВАНИЕ
4. ПРИРОДНИ НАУКИ, МАТЕМАТИКА И ИНФОРМАТИКА,
В БИОЛОГИЧЕСКИ ФАКУЛТЕТ
НА СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ „СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ“

Уважаема г-жо Председател на АС,

Постоянната комисия по природни науки, математика и информатика предоставя на Вашето внимание настоящия доклад за резултатите от извършеното оценяване по процедурата за програмна акредитация на докторската програма „Ентомология“ от професионално направление 4.3. Биологически науки в Биологически факултет на Софийски университет „Св. Климент Охридски“.

Докладът е разработен съгласно чл. 88а, ал. 7 от ЗВО, чл. 13, ал. 8, т. 5 и чл. 38, ал. 1 от ПДНАОА и приетите от Акредитирания съвет на НАОА (20.10.2016 г.) критерии за програмна акредитация на докторски програми в съответствие със стандартите и насоките за осигуряване на качеството в европейското пространство за висше образование (ESG) - част 1 /1-10/ и по смисъла на чл.78, ал.3 от ЗВО.

СЪДЪРЖАНИЕ

- I. ХРОНОЛОГИЯ НА ПРОЦЕДУРАТА
 - II. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРЕПОРЪКИТЕ ОТ ПРЕХОДНАТА АКРЕДИТАЦИЯ
 - III. ОСНОВНИ ЧИСЛОВИ ДАННИ ЗА ДОКТОРАНТИТЕ
 - IV. КОНСТАТАЦИИ И ОЦЕНКИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА КРИТЕРИИТЕ ЗА ПРОГРАМНА АКРЕДИТАЦИЯ НА ДОКТОРСКА ПРОГРАМА В СЪОТВЕТСТВИЕ СЪС СТАНДАРТИТЕ И НАСОКИТЕ ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА КАЧЕСТВОТО В ЕВРОПЕЙСКОТО ПРОСТРАНСТВО ЗА ВИСШЕ ОБРАЗОВАНИЕ (ESG) - ЧАСТ 1 (1-10) И ПО СМИСЪЛА НА ЧЛ. 78, АЛ. 3 ЗВО (ТАБЛИЦА 5), ПРИЕТИ ОТ АС НА НАОА НА 20.10. 2016 Г.
 - V. ЗАКЛЮЧЕНИЕ
 - VI. ПРЕПОРЪКИ
-

В настоящия доклад са използвани следните съкращения:

„Авторите”	База данни за научната дейност на Софийски университет "Св. Климент Охридски"
АС	Академичен съвет
БФ	Биологически факултет
ВПРЗ	Вътрешните правила за работната заплата
ВУ	Висше училище
ДВ	Държавен вестник
ДокЦент	Докторантски център
ДП	Докторска програма
ЗБЖ	Зоология на безгръбначните животни
ЗГЖ	Зоология на гръбначните животни
ЗВО	Закон за висшето образование
ЗРАСРБ	Закон за развитие на академичния състав на Република България
ИБЕИ	Институт по биоразнообразие и екосистемни изследвания, БАН
КС	Катедрен съвет
КТД	Колективен трудов договор
КУТ	Комитета по условията на труд
МОН	Министерство на образованието и науката
МП	Магистърска програма
НАБИС	Национален каталог на библиотеките в България
НАОА	Национална агенция за оценяване и акредитация
НАЦИД	Национален център за информация и документация
НИС	Научно-изследователския сектор към Софийски университет
НК	Наръчник по качеството

НПМ	Национален природонаучен музей, БАН
ОКС	Образователна квалификационна степен
ОНС	Образователна и научна степен
ОТД	Основен трудов договор
ПМС	Постановление на Министерски съвет
ПН	Професионално направление
ППЗРАСРБ	Правилник за прилагане на Закона за развитие на академичния състав на Република България
ПУДСУ	Правилник за устройството и дейността на Софийския университет „Свети Климент Охридски“
СДК	Следдипломна квалификация
СНИИ	Система за научноизследователска информация
СУ	Софийски университет „Св. Климент Охридски“
СУК	Система за управление на качеството
СУСИ	Система за управление на студентска информация
УЕБ	Учебно–експериментална база
УЦУК	Университетски център по управление на качеството
ФКК	Факултетна комисия по качеството
ФНИ	Фонд „Научни изследвания“
ФС	Факултетен съвет
ФСС	Факултетен студентски съвет
ЦКР	Център за кариерно развитие
ALERN	Електронен каталог на университетска библиотека
BFUS	Зоологична колекция, катедра Зоология и антропология, Биологически факултет, Софийски университет
ECTS	Европейска система за трансфер и натрупване на кредити
ENIC	Европейската мрежа от информационни центрове
ESG	Европейско образователно пространство
EURAXESS	Център за мобилност и кариерно развитие на изследователите
NARIC	Мрежа от национални информационни центрове

I. ХРОНОЛОГИЯ НА ПРОЦЕДУРАТА

В таблицата са посочени основните етапи на процедурата:

	Решения	Номер и дата на протокол/ дата на извършено действие
1.	Откриване на процедурата от АС	Пр. №3/10.02.2022 г.

2.	<p>Утвърждаване на състав на експертната група (ЕГ) от АС:</p> <p>1. проф. дбн Елена Иванова Георгиева – Институт по физиология на растенията и генетика“, Българска академия на науките – ръководител на ЕГ</p> <p>2. проф. д-р Румяна Силвиева Миронова – Институт по молекулярна биология, Българска академия на науките – член на ЕГ</p> <p>3. докторант Ариана Ануар Лангари – Институт по биофизика и биомедицинско инженерство, Българска академия на науките – член на ЕГ</p> <p>Наблюдаващ процедурата от страна на ПКПНМИ - проф. д-р Галя Станева</p>	Пр. №27/15.12.2022 г.
3.	<p>Проведени срещи:</p> <p>- ЕГ и Биологически факултет на Софийски университет</p> <p>- с докторанти</p>	<p>08.03.2023 онлайн среща</p> <p>08.03.2023 онлайн среща</p>
4.	Обсъждане и приемане на доклада на ЕГ от ПКПНМИ	Пр. №13/24.04.2023 г.
5.	Обсъждане и приемане на доклада на ПКПНМИ и изпращането му до Софийски университет за становище	Пр. №16/22.05.2023 г.
6.	След изтичане на срока по чл. 38, ал. 2 от ПДНАОА /относно становището на оценяваната институция/ ПКПНМИ предоставя доклада на АС	

Проверката на изпълнението на критериите за акредитация на докторската програма (ДП) „Ентомология“ бе извършена на основата на представените от Биологически факултет (БФ) документи, организирани срещи между ЕГ и БФ, както и посредством е-мейл комуникации за актуализиране на информацията.

Срещите с ръководството на Биологически факултет и с катедра „Зоология и антропология“, както и с докторантите, са проведени онлайн в условия на конструктивност, толерантност и добронамерена атмосфера. Ръководството на Биологически факултет и катедра „Зоология и антропология“ представиха презентации по всички критерии за оценка на НАОА, както и специфични данни за ДП „Ентомология“.

II. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРЕПОРЪКИТЕ ОТ ПРЕДХОДНАТА АКРЕДИТАЦИЯ

Постоянната комисия по природни науки, математика и информатика на НАОА е дала програмна акредитация на ДП „Ентомология“ на 27.12.2016г. в професионално направление 4.3. Биологически науки, от област на висше образование 4. Природни науки, математика и информатика, на СУ “Св. Климент Охридски“ с обща оценка **9.68** и **срок на валидност 6 години** в съответствие с чл. 79(4) от ЗВО. Препоръки не са били формулирани.

III. ОСНОВНИ ЧИСЛОВИ ДАННИ ЗА ДОКТОРАНТИТЕ през периода на акредитация 2016-2022:

Настоящият доклад обхваща период на акредитация 27.12.2016 г. – 27.12.2022 г. и е основан на критериите за програмна акредитация на докторски програми в съответствие с ESG - част 1 (1-10) и по смисъла на чл. 78, ал. 3 от ЗВО.

Количествените данни за ДП по „Ентомология“ през периода на акредитация са следните:

1	Обучавани докторанти	3
2	Новозачислени, в т.ч.:	1
	Редовна форма на обучение	1
	Задочна форма на обучение	
	На самостоятелна подготовка	
3	Защитили докторанти	1
4	Отчислени, в т.ч.:	
	С право на защита	
	Без право на защита	
5	Обявени конкурси за прием на докторанти, в т.ч.:	12
	2017 г. - редовна форма	2
	2018 г. - редовна форма	2
	2019 г. - редовна форма	2
	2020 г. - редовна форма	2
	2021 г. - редовна форма	2
	2022 г. - редовна форма	2

СТАНДАРТ 1. „ПОЛИТИКА ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА КАЧЕСТВОТО“ И СЪОТВЕТСТВАЩИТЕ МУ КРИТЕРИИ

Критерий 1.1. *„ВУ има публично оповестена, с официален статут и отчетност политика за осигуряване на обучението по докторската програма“.*

Софийският университет „Св. Климент Охридски“ е разработил и внедрил собствена Система за управление на качеството (СУК) в съответствие със стандарта БДС EN ISO 9001:2015 „Системи за управление на качеството. Изисквания“, която се отнася до всички основни звена на СУ. СУК в СУ „Св. Климент Охридски“ е съвкупност от дейности, стандарти и процедури, обвързани в единен механизъм, който очертава необходимите действия и правомощия на отделните университетски звена и ръководните органи за ефективното функциониране и развитие на Университета. СУК е публично оповестена и достъпна за всички членове на академичната общност. Стратегическа цел на обявената политика по качеството е *„Високо качество на образователната, научноизследователската, културната и информационната дейности“*. Основните положения, свързани с принципите, стандартите и процедурите за функциониране на системата се съдържат в **Наръчника по качеството на СУ:**

https://www.uni-sofia.bg/index.php/bul/universitet_t/upravlenie_na_kachestvoto

Функционирането на СУК е осигурена чрез структуриране и свързаност между няколко основни звена: **1) Университетски център по управление на качеството (УЦУК)** с отделен правилник за дейността си, координиращ и подпомагащ внедряването на системата за управление на качеството в звената на СУ; **2) Експертен съвет по качеството (Университетска комисия по качеството)** осъществяващ формирането на стратегии и политики за постигане на високо качество; **3) Факултетни комисии по качеството (ФКК)** включващи представители на всички катедри, студенти, докторанти и на потребители на кадри и **4) Катедрени отговорници по качеството**, отчитайки нуждите на Факултета и съобразявайки се с **Календар на дейностите по осигуряване на качеството**. ФКК на БФ провежда редовни заседания за организиране и реализиране на предвидените дейности в календара.

https://www.uni-sofia.bg/index.php/bul/universitet_t/fakulteti/biologicheski_fakultet2/upravlenie_na_kachestvoto/komisiya_po_kachestvoto_na_biologicheski_fakultet/operativen_plan_za_upravlenie_na_kachestvoto_na_biologicheski_fakultet.

1.1.1.

Катедра „Зоология и антропология“ организира обучението на докторантите в професионално направление 4.3. Биологически науки ДП „Ентомология“ в пълно съответствие с отговорната мисия, визията и целите на СУ „Св. Кл. Охридски“, които са вписани във всички основни документи, публично оповестени

https://www.uni-sofia.bg/index.php/bul/universitet_t/misiya_i_viziya_na_universiteta и ясно формулирани и публикувани в устройствените правилници на двете научни институции. Докторската програма „Ентомология” е в пълно съответствие с мисията, целите, приоритети и задачите на СУ. **Мисията** на СУ е да бъде образец на научноизследователска и преподавателска работа с широко културно и обществено значение; да формира ядрото на българската интелигенция и просвещава българското национално самосъзнание; да допринесе решително за българското участие в световното развитие на науката и образованието, да играе активна роля в проектирането и провеждането на политики с национално, регионално и международно значение. **Основни цели** за осъществяване на тази мисия са: Високо качество на образователната, научноизследователската, информационната и културната дейности; Покриване критериите за качество в съответствие с Болонския процес и Лисабонската стратегия във всички дейности и звена на Университета; Водеща позиция във висшето образование в България и региона чрез адекватен отговор на образователните потребности; Целенасочено интегриране в европейското научно пространство и доближаване до световните стандарти за научна дейност; Засилване на участието на Университета във формирането и развитието на национални и регионални стратегии и политики. **Приоритети** са повишаването на конкурентоспособността и развитието на СУ чрез: Водещи научни изследвания и разработки, удовлетворяващи изискванията и потребностите на обществото и икономиката; Актуални специалности с професионално разработени динамични учебни планове и програми, адаптирани към потребностите на студентите и пазара на труда; Развита система за обучение през целия живот и академична мобилност на базата на системата за трансфер и натрупване на кредити и др.

Организацията на докторската програма е в съгласие и с всички действащи закони и нормативни актове в Република България, официално приетите правилници и документи на СУ: Закон за висшето образование (ЗВО); Закона за развитието на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ); Правилник за прилагане на закона за развитието на академичния състав в Република България (ППЗРАСРБ); Правилник за устройството и дейността на СУ „Св. Климент Охридски”; Правилник за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ.

През периода на акредитация в ДП „Ентомология” са обучавани трима докторанти – двама редовна форма на обучение и един в задочна форма на английски език. Един докторант е защитил успешно своята дисертация.

В БФ, се осъществява публично обявена политика за осигуряване на качествено обучение на докторантите. Системата за оценка на качеството на обучение на докторанти в БФ на СУ и в Катедра „Зоология

и антропология“, съответства напълно на законовата база в Р. България и е публикувана на сайта на БФ:

https://www.uni-sofia.bg/index.php/bul/universitet_t/fakulteti/biologicheski_fakultet2/upravlenie_na_kachestvoto/komisiya_po_kachestvoto_na_biologicheski_fakultet

1.1.2.

Обучението на докторантите в БФ и в Катедра „Зоология и антропология“ се извършва в съответствие с разработената Система за управление на качеството (СУК). Важно значение за осигуряване на качеството на образователния процес е компетентността и професионалното израстване на преподавателския състав. Биологическият факултет на СУ разполага с висококвалифициран преподавателски състав, който осигурява качествено и съвременно обучение в трите образователни степени. След проведените конкурси през 2022 г., академичният състав на факултета включва 64 хабилитирани преподаватели (17 професори, сред които 1 академик и 47 доценти) и 60 нехабилитирани преподаватели (50 главни асистенти и 10 асистенти). Докторска степен притежават 112 от преподавателите, а 4 - научната степен „Доктор на науките“.

Всички преподаватели подлежат на периодично атестиране - три години за нехабилитираните преподаватели и пет години за хабилитираните. В СУ действа **Система за атестиране на научно-преподавателския състав**, която цели да стимулира повишаването на качеството на учебно-преподавателската и научноизследователската работа и е в съответствие със ЗВО и ЗРАСРБ, регламентирано в ПУДСУ. **Всички хабилитирани преподаватели от обучаващото звено са атестирани с положителна оценка** по показателите от атестационната карта. Съществен елемент от системата за поддържане на качеството в докторските програми е **проучването на мнението на докторантите относно удовлетвореността от качеството на учебния процес**, участието в научноизследователската дейност и административното обслужване. По искане на деканското ръководство, в Лабораторията за анализи и проучвания към Университетския център по управление на качеството е *подготвена специална анкетна карта за докторантите на БФ и проведено анкетно проучване*. Предстои получените резултати да бъдат внимателно анализирани.

В Биологическия факултет са се обучавали общо 103 докторанти по 18 докторски програми. От тях 68 в редовна форма на обучение, 24 в задочна и 8 на самостоятелна подготовка. Общият брой на успешно защитилите е 44. *През 2022 г. са зачислени още 13 докторанти - 6 редовна форма на обучение, 5 - задочна форма на обучение и 2 – самостоятелна подготовка.*

През отчетният период е осъществен един вътрешен одит на Системата за управление на качеството в Биологически факултет, съгласно заповед № РД 19-24-247/24.06.2020 г. на Ректора на СУ. Целта е да се разгледат учебните планове за всичките форми и степени на обучение, включително ОНС „Доктор“ и отразяването им в електронната система за управление на студентска информация (СУСИ), както и да се проучат добрите практики в организацията на факултета. През 2022 г. е направен още един вътрешен одит на докторските програми в Биологическия факултет, съгласно заповед на Ректора №РД 19-32/07.02.2022 г. Констатирано е, че се изпълняват коректно необходимите действия и са оценени добрите практики, въведени от ръководството на факултета.

Спецификата на докторската програма „Ентомология“ съответства напълно на профила, квалификацията, преподавателската и научноизследователската дейност на академичната среда в обучаващото звено, Катедрата по „Зоология и антропология“. Преподавателите, ангажирани с обучението на докторантите, извеждат общо 16 задължителни, 14 избираеми и 2 факултативни учебни дисциплини за студентите в бакалавърска степен, редовно обучение и 8 задължителни и 7 избираеми учебни дисциплини за студентите в бакалавърска степен, задочно обучение по всички специалности в БФ. В магистърската програма по Зоология с два модула: ЗБЖ и ЗГЖ, преподавателите извеждат 14 задължителни и 3 избираеми курсове, в МП по Паразитология - 9 задължителни и 2 избираеми учебни дисциплини и в МП по Ентомология - 11 задължителни и 3 избираеми курсове. **През периода на акредитация в катедрата са се обучавали 21 дипломанти (6 от ОКС „Бакалавър“ и 15 от ОКС „Магистър“) и 3 докторанти.**

Контролът върху качеството на обучение и спецификата на докторската програма се постига чрез планиране на обучителния процес и разработване на подробен индивидуален работен план за всеки докторант, който отразява предвидената образователна и научноизследователска дейност. Обучението се основава на постоянни контакти и дискусии с научния ръководител и другите изследователи, а оценката на придобитите знания – чрез текущи участия на докторантите в семинари и регулярни изпити.

1.1.3.

Разработената учебна документация на ДП „Ентомология“ е в съответствие със съвременните изисквания за изграждане на висококвалифицирани научни и преподавателски кадри и отразява основната мисия на СУ „Св. Климент Охридски“ като водеща образователна и научна институция в страната. Докторантите, завършили успешно докторската програма, притежават систематизирани научни знания в областта на ентомологията; познават в цялост методологията на зоологичните научни изследвания; владеят съвременните методи, методики и технологии и ги прилагат в зоологичните изследвания; притежават и използват знания за извършване на критичен анализ и новаторски подход при научните изследвания; притежават способност за критична оценка и самооценка на постиженията на научните изследвания; показват капацитет за систематично придобиване на най-съвременните теоретични и практико-приложни научни постижения в областта на зоологията; проявяват висока лична отговорност и самостоятелна инициативност при проектиране и изпълнение на научни проекти за генериране на нови знания и прилагане на най-модерните достижения от научните изследвания; детайлно разбират техниките, прилагани при ентомологичните изследвания и притежават способност да развият нови техники, идеи и подходи.

Всички познания и умения, придобити по време на обучението по ДП „Ентомология“ правят докторантите конкурентноспособни в Европейското изследователско пространство.

Участието на докторантите в научноизследователската дейност на университета е регламентирано от Правилника за устройството и дейността на Софийския университет „Св. Климент Охридски“, Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ и Правилника за условията и реда на финансиране на научноизследователската дейност на Софийския университет „Св. Климент Охридски“ със средства отпуснати целево от държавния бюджет. СУ финансира научните изследвания на докторантите на проектен принцип чрез Фонд Научни изследвания на СУ. Взаимовръзката между научните изследвания и обучението по докторската програма се основава на задължителното включване на докторантите в изследователските екипи по научно-изследователските проекти, в международната мобилност, участието им в международни научни форуми и публикуването на резултатите от изследванията им в реномирани международни издания. В БФ се провежда ежегодно Младежка научна конференция „Климентови дни“, която предизвиква голям интерес сред студентите и докторантите. Съществен показател за нивото на научноизследователската дейност е публикационната активност на преподавателите и докторантите.

1.1.4.

СУ създава благоприятна среда на академично единство, при спазване на утвърдените стандарти на Европейската научна общност. През 2016 г. от Академичния съвет е приет **Етичен кодекс** на академичната общност на СУ „Св. Климент Охридски“, в който са формулирани основните принципи и правила за научните изследвания и преподаването, както и процедури за решаване на възникнали етични конфликти. Съществен елемент в Етичния кодекс е академичната свобода на преподавателите. Създадена е и **Етична комисия** като постоянен консултативен орган (чл. 36г. на ПУДСУ), която изготвя позиции и становища по въпроси, свързани с научното изследване и преподаването; предлага консултации, съвети и препоръки по етични въпроси; извършва проверка на сигнали за нарушения на принципите и правилата за добра практика, формулирани в Етичния кодекс на СУ. В СУ има нетърпимост към прояви на унизяващи човешкото достойнство послания и всякакви форми на дискриминация, формулирани в чл. 4 (2) на Етичния кодекс. При направена проверка и установяване на нарушения на Кодекса, Комисията уведомява Ректора за становището си и може да препоръча мерки, които да бъдат предприети според тежестта на нарушението.
(https://www.uni-sofia.bg/index.php/bul/universitet_t/administrativna_struktura/etichna_komisiya).

Подкрепа на членовете на академичната общност, относно техните права и свободи се оказва и от **Университетския обществен застъпник**. Академичният състав на катедра „Зоология и антропология“ следва правилата на Етичния кодекс и принципа за академичната почтеност във всички аспекти на своята дейност, както и академичната отговорност и етика в работата с докторантите. **Досега не са подавани сигнали и жалби към Етичната комисия.**

В СУ и БФ не се толерира плагиатството и изпитните измами. Използват се разнообразни методи за проверка оригиналността и автентичността на дисертационните трудове. В Софийски университет от 2019 г. функционира система за проверка за уникалност и превенция на плагиатство **StrikePlagiarism** (<https://elearn.uni-sofia.bg/course/index.php?categoryid=1583>). Подготвено е и ръководство за студенти и докторанти „Плагиатство. Същност, видове, софтуер и процедура за установяването му“. На интернет страницата на Биологическия факултет е създадена рубрика „Система за превенция на плагиатство“. В „Често задавани въпроси“ са разяснени основни положения, свързани с плагиатството, превенцията и санкциите. Отговорник по системата за превенция на плагиатство за факултета е доц. д-р Любен Загорчев, зам.-декан управление на качеството. **През акредитационния период са извършени 14 проверки на**

оригиналността на докторски дисертации, като не е установен нито един случай на плагиатство.

Резултати от проверката:

1.1. СУ и в БФ има изградена, публично оповестена система за контрол на качеството с ясно разписани правила и критерии, график на провеждане на дейностите по прием, обучение и отчетност в докторските програми. Приемът на докторантите се оповестява ежегодно в ДВ, а обучението на докторантите се контролира чрез периодични отчети и изпити, заложен в индивидуален план.

1.1.1. Политиката за осигуряване на качеството на обучение на докторантите по ДП „Ентомология“ се осъществява на основата на актуалното национално законодателство и по ясно формулираните правилници на СУ и на БФ, Правилника за прилагане на ЗРАСРБ в СУ/БФ. ДП отговаря на мисията, целите и задачите на СУ, както и на приоритетните национални такива. **През периода на акредитация в ДП „Ентомология“ са обучавани трима докторанти – двама редовна форма на обучение и един в задочна форма на английски език. Един докторант е защитил успешно своята дисертация.**

1.1.2. Обучението на докторантите се извършва по индивидуални планове, които се изготвят заедно с научния ръководител и отразяват съвременното развитие и постиженията на БФ в областта. Обучението на докторантите в Биологическия факултет е подчинено на СУК. Всички преподаватели подлежат на периодично атестиране – пет години за хабилитираните и три години за нехабилитираните преподаватели, което се осъществява от Комисия по атестиране, приета от Общото събрание на БФ. Спецификата на докторската програма „Ентомология“ съответства напълно на профила, квалификацията, преподавателската и научноизследователската дейност на академичната среда в обучаващото звено – катедра „Зоология и антропология“.

Подготвена е специална анкетна карта за докторантите на БФ и е проведено анкетно проучване. Предстои получените резултати да бъдат внимателно анализирани.

През периода на акредитация са извършени 2 вътрешни одита за оценка на качеството.

1.1.3. Учебната документация на ДП „Ентомология“ е в съответствие със съвременните изискванията за изграждане на висококвалифицирани научни и преподавателски кадри. Участието на докторантите в научноизследователската дейност е регламентирано от ПУДСУ, Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ и Правилника за условията и реда на финансиране на научноизследователската дейност на СУ със средства отпуснати целево от държавния бюджет. Финансирането на научните изследвания на докторантите става на проектен принцип чрез Фонд Научни изследвания на СУ. ***Докторантите участват в различни научни проекти заедно с преподавателите и са стимулирани да представят***

результатите от своите изследвания на научни форуми. Факултетът организира всяка година Младежка научна конференция „Климентови дни“.

1.1.4. В СУ е приет Етичен кодекс за осигуряване на академичното единство, при спазване на академичната свобода по смисъла на ЗВО и нетърпимост към всякакви форми на дискриминация. Създадена е Етична комисия, която работи по приети от Академичния съвет правила и се отчита ежегодно. В СУ не се толерира плагиатството и изпитните измами. Предприемат се административни мерки за превенция и санкции, заложи в вътрешните правилници на университета. Въведена и оповестена е Процедура за проверка на оригиналността чрез използване на специализирана система за засичане на плагиатство, интегрирана в електронната среда Moodle. В СУ от 2019 г. функционира система за проверка за уникалност и превенция на плагиатство StrikePlagiarism.

Сигнали и жалби към Етичната комисия спрямо преподаватели на обучаващото звено не са подавани. Извършени са 23 проверки на докторски дисертации, като не е установен нито един случай на плагиатство.

В БФ е създадена отлична организация за управление на качеството на учебния процес и адекватна система за усъвършенстване управлението на качеството на обучение. Университетската нормативна база определя конкретно лицата и органите, реализиращи и контролиращи дейностите по управление на качеството на образователния процес на нива университет и факултет. Периодично се извършва осъвременяване на учебния процес, чрез актуализация на учебните програми и планове, спазване и прилагане изискванията на международните стандарти и адаптирането им в Европейски мащаб.

СТАНДАРТ 2 „РАЗРАБОТВАНЕ И ОДОБРЯВАНЕ НА ПРОГРАМИТЕ“ И СЪОТВЕТСТВАЩИТЕ МУ КРИТЕРИИ

В своята основна дейност по разработване и одобряване на образователни програми БФ се ръководи от мисията и стратегическите цели на СУ, като спазва стриктно изискванията на действащата нормативната уредба в сферата на висшето образование.

1.2. СУ изгражда и прилага процедури за разработване, одобряване, наблюдение и обновяване на докторските програми при съдействието на високо квалифицирани учени, представители на промишлеността и други заинтересовани страни

Основен принцип в обучението на докторанти по оценяваното направление е непрестанното актуализиране на преподавания материал за придобиване на съвременни теоретични и практични знания и умения и поддържане на обучението на високо съвременно ниво. През 2019 г. са актуализирани учебните планове за редовно и задочно обучение, и за самостоятелна подготовка, както и учебните програми на докторската програма. Въведен е унифициран модел на учебен план и програма, като е

въведена и кредитна система. В обучението на докторанти участва целият преподавателски състав на БФ при СУ.

Образователните дейности при обучението на докторанти в СУ се планират и осъществяват в съответствие с поставените цели и задачи и при спазване на всички действащи закони и нормативни актове, регулиращи сферата на висшето образование: <https://lex.bg/laws/ldoc/2133647361>; <https://www.lex.bg/laws/ldoc/2135680028>; <https://www.lex.bg/laws/ldoc/2135696665>; <file:///tmp/Strategia-SU.pdf>. Основните дейности, заложи в обучението на докторантите в СУ са свързани с придобиване на академични знания и умения, научноизследователска и педагогическа работа.

2.1.1.

ДП „Ентомология“ предлага обучение на докторанти по Ентомология на високо научно ниво, по актуална проблематика и с използване на съвременни методи на научните изследвания. Тя е обезпечена от висококвалифициран преподавателски екип от специалисти в различни систематични групи насекоми и направления на ентомологичната наука.

Предложената за акредитиране програма има устойчиви цели на образователната и научноизследователската дейност - изграждане на специалисти с модерна теоретична подготовка и практически познания в областта на клетъчната биология.

Докторантите, придобили ОНС „Доктор“ по ДП „Ентомология“ познават и прилагат на практика основни експериментални техники и методи на изследване. Те владеят английски език, имат висока езикова култура, притежават способността сами да усъвършенстват знанията и уменията си, постоянно повишават своята квалификация и са в състояние да обработват получените данни, да ги представят на конференции и научни форуми, въз основа на тях те оформят научни публикации и правят адекватни логически изводи и обобщения, извършват различни експертизи и дават експертно мнение в областта на изследване, в която са специализирали.

В обобщение, целите на акредитираната докторска програма са осигуряване на най-съвременно обучение в областта на ентомологията, познаване на съвременните постижения и методология, експертност, иновативно мислене, едновременно със специфично обучение в съответната конкретна област на разработвания проблем. Постигането на подобни очаквани резултати от докторската програма осигурява бъдещото успешно развитие на докторантите в различни сфери –изследователска, научно-преподавателска или приложение на новите високотехнологични техники в индустриалното производство. Основните образователни задачи, заложи в ДП, са постигане на теоретична подготовка в областта на ентомологията, съчетана с овладяване на модерна методология, изграждане на умения за анализ, обсъждане и представяне на резултатите при задължително спазване на

принципите на академичната етика. Освен това докторантите придобиват способност за самостоятелна работа със съществуващата огромна по обем специализирана литература, умения да провеждат задълбочена научноизследователска работа и да преподават, като използват съвременни информационни и комуникационни технологии.

Тематиката на докторантурите се основава на иновативните направления в областта в световен мащаб, националните приоритети и задачите на факултета, свързани с неговото стратегическо развитие и връзките му с индустрията.

Акредитираната докторска програма съответства на съвременното развитие на науката и очакваните резултати са ясно формулирани.

2.1.2.

Разработването, одобрението и прилагането на учебната документация по докторските програми се подчинява на действащата нормативна уредба на страната, отразена стриктно във вътрешните правила на СУ. Всички процедури (от приема до защитата на докторантите), необходимите документи и срокове, както и друга важна информация се обявяват и своевременно актуализират на интернет страницата на СУ (Докторантури) и Биологическия факултет (Докторанти). Обучението се осъществява в три форми: редовна и самостоятелна със срок от 3 години и задочна със срок от 4 години.

Докторската програма се администрира от Сектор „Докторанти и СДК“ на БФ, в тясно взаимодействие с ресорния зам.-декан на БФ и с Централното звено за обслужване на докторанти към СУ. Административната документация на всеки докторант се съхранява в лично досие. *Актуализацията на докторската програма и документация се осъществява по предложение и със задължителното участие на докторантите и научните им ръководители.* Провежда се периодично анкетиране за удовлетвореността на докторантите, както и за мнението на работодатели и потребители на кадри относно докторските програми в БФ и реализацията на обучаващите се в тях.

В СУ съществува единна система за учебната документация по докторските програми, включваща и стандартизирани формуляри за индивидуален учебен план, но с възможност за отразяване на спецификата на научното направление и тема. В индивидуалния учебен план е включена темата на дисертацията, анотация, общ учебен план за целия период на обучение и работен план на дейностите по години – хорариум на дисциплините, изпити, сроковете за полагането им, работата по дисертацията, участието в научни изяви, публикации и проекти, преподавателска дейност.

В изготвянето на индивидуалните учебни планове участват докторантите и научните им ръководители, след което се разглеждат на

заседание на катедрения съвет и се утвърждават от Факултетния съвет на БФ.

2.1.3.

Обучението на докторантите от ДП „Ентомология” на нивото на съвременните постижения на ентомологичната наука е гарантирано от необходимите три компонента: учебна документация; високкоквалифициран академичен състав и наличие на материални и информационни условия за научните изследвания на докторантите.

Докторската програма по *Ентомология* е представена в ясна учебна документация. Тя включва: Квалификационна характеристика, Общ и индивидуален учебен план и Учебни програми на отделните дисциплини.

Учебният план за докторантите по „Ентомология” се обсъжда и приема на заседание на катедрен съвет на Катедра „Зоология и антропология”, гласува се на ФС и се одобрява на АС на СУ. Обучението на докторантите по *Ентомология* обхваща учебна (минимум 50 ECTS кредита), научноизследователска (минимум 110 ECTS кредита) и педагогическа дейност (максимум 20 ECTS кредита). **Учебната дейност** включва три задължителни дисциплини: 1) Докторантски минимум по специалността; 2) Докторантски минимум по **чужд език**; Курс по направлението на докторантурата - **Методи на ентомологичните изследвания**. Допълнително в учебния план са включени избираемите дисциплини:

- **Управление на ентомологични колекции**
- **Биостатистически методи в научните изследвания**
- **Друга дисциплина от ДП „Зоология” на БФ, СУ**

Обучението на докторантите се провежда по Индивидуален план, детайлизиран в общ работен план и работен план по години. Докторантите се отчитат периодично за изпълнението на задачите от индивидуалния план и напредъка по дисертацията с тримесечен, шестмесечен и годишен отчет - писмен отчет и презентация на докторанта и атестация от научния ръководител, които се приемат от катедрения съвет и одобряват от Факултетния съвет. Докторантът се атестира за първата и втората година с положителна оценка, ако има отчетени поне по 60 кредита годишно. Възможна е успешна атестация и с 30-59 кредити, при аргументирано прехвърляне на до 30 кредита към втората и третата година на обучение. Докторантът се атестира положително и отчислява с право на защита при изпълнени дейности от индивидуалния план и събрани поне **180 ECTS кредита**.

В обучаващата институция съществува официално определен правилник и ред за съхраняване на пълния набор документи.

2.1.4.

Получената квалификация след завършване на ДП „Ентомология” позволява на младите специалисти да намерят професионална реализация в сферата на образованието, науката и други области на обществения живот, свързани с опазване на природната среда, мониторинг и оценка на биологичното разнообразие, селскостопанската практика и др. Докторите по ентомология работят в национални и чуждестранни научни институти, природонаучни музеи, зоологически градини и др. Те могат да се реализират като преподаватели в университети и други висши училища, експерти в държавни институции като Министерство на образованието и науката, Министерството на околната среда и водите, Министерство на земеделието и храните, природозащитни и неправителствени организации и др.

През 2018 г. в Биологически Факултет е открит **Кариерен център**, който се ръководи и организира от двама хабилитирани преподаватели. Основната му мисия е да работи за постигане на ефективна комуникация и взаимодействие с работодатели, които предлагат условия и позиции за професионално ориентиране и професионално развитие. Работодателите могат да използват Кариерния център на БФ за да обявяват свободни места за стажове. Кариерният център продължава традицията в ежегодното организиране на Кръгла маса „Кариерно развитие”.

Кръгла маса „Кариерно развитие” 16 ноември 2017 г. -

<http://conf2017.biofac.info/index.php/bg/careerstable>

Кръгла маса „Кариерно развитие” 4 май 2018 г. -

<http://conf2018.biofac.info/index.php/bg/roundtablemenu>

„Ден на кариерното развитие” - 30 май 2019 г. -

https://www.uni-sofia.bg/index.php/bul/universitet_t/fakulteti/biologicheski_fakultet2/kariera/den_na_kariernoto_razvitie_2019_god

На сайта на БФ в секция Кариера са публикувани обяви за стажове и свободни работни места.

https://www.uni-sofia.bg/index.php/bul/universitet_t/fakulteti/biologicheski_fakultet2/kariera

Във връзка със срещите с работодателите, Факултетската комисия по качеството е разработила специална **анкетна карта за улесняване на събирането и систематизирането на информация от потребители на кадри**.

2.1.5.

Докторската програма по *Ентомология* е съвместима с аналогични докторски програми в България и чужбина, което позволява мобилност на обучаваните. Въведената кредитна система за отчитане на дейностите на докторантите по време на обучението им отразява стремежа за постигане на тази синхронизация.

В доклада-самооценка е представена подробна информация за ефективното национално и международно сътрудничество на учените,

участващи в обучението по акредитираната програма, участия в съвместни изследователски проекти с учени от Националния природонаучен музей (НПМ) и Института по биоразнообразие и екосистемни изследвания (ИБЕИ - БАН). Преподавателският състав на Катедра „Зоология и антропология” поддържа тесни професионални контакти с учени от двете институции. Сключените университетски международни договори осигуряват адекватно финансиране за краткосрочни специализации на докторанти в партньорски организации. В договорите по програма „Еразъм” и „Еразъм+” на Европейския съюз, наред с обмена на студенти и докторанти, са включени клаузи за обмен и на преподаватели, които дават допълнителни възможности за работни визити на чужди преподаватели у нас, както и на млади преподаватели и докторанти в чуждестранни университети. Тези посещения задължително са обвързани с изнасяне на лекционни курсове или участие в научни семинари в приемащия университет.

СУ осигурява възможности за докторантска мобилност с цел обучение или практика по програмата Еразъм+ като ежегодно обявява конкурсите на интернет страницата си (<https://erasmus.uni-sofia.bg/site/su/>). Допълнително през отчетния период функционира **Докторантски център (ДокЦент)**, финансиран от Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж”, с дейности в подкрепа на докторантите (проект BG05M2OP001-2.009.0013). Два от работните пакети, по които се осъществяват дейности за докторанти са „Мобилност” (участия в конференции, летни школи и провеждане на научни визити) и „Обучение” (организиране на специализирани обучения). В резултат от изпълнението на проекта над 200 души са получили възможност за развитие на научния си потенциал през мобилност. Мобилност по Еразъм или друга международна мобилност е включена също в учебния план и носи допълнителни кредити на докторанта по научноизследователската дейност.

Брой докторанти, реализирали мобилност по Еразъм през последните 6 г. – 0 бр.

2.1.6.

Преподавателите от Катедра „Зоология и антропология“ на БФ редовно актуализират учебните програми на курсовете, като включват нови материали за най-новите достижения и приложения на съответната биологическа област. Като част от литературата за подготовка по дисциплините много често се включват нови учебни помагала и научни публикации. Съществува процедура за определяне в съответствие с националните и институционалните нормативни изисквания на учебната документация. Основните принципи на разработването, одобряването и актуализирането на учебната документация са регламентирани в **чл. 159 на ПУДСУ** и детайлизирани в Глава пета на **Правилника за образователните дейности в СУ**.

В Софийски университет действа утвърдена система за разработване, одобрение, наблюдение и обновяване на учебната документация изготвена в съответствие със Закона за висшето образование и всички действащи нормативни изисквания в областта на висшето образование. Разработен е общоуниверситетски стандарт за учебна документация с включена форма за квалификационна характеристика, бланка за учебна програма, правила за определяне на кодове на учебните планове и учебните дисциплини, стандарт за прилагане на Европейската система за трансфер и натрупване на кредити (ECTS)). Отчитайки необходимостта от усъвършенстване на стандартите за учебна документация, с решение на Ректорския съвет е разработена и се прилага Общоуниверситетска процедура за въвеждането, поддържането и обработката на информацията за докторантските програми и докторантите в СУСИ.

Според доклада-самооценка документацията по акредитираната докторска програма се анализира периодично съгласно националните и европейските образователни стандарти, мнението на обучаваните докторанти и потребностите на пазара на труда. Административният контрол по състоянието на учебната документация и гарантирането на необходимото равнище на документация в Софийския университет се осъществява както чрез обособени длъжности на ниво факултет: инспектор отдел „Докторанти и СДК“; така и от сектор „Докторанти“ на СУ. Формулирани са ясно функционалните задължения на администрацията, която отговаря за учебната документация.

Съществуват работещи процедури за проследяване, анализ, оценка, актуализиране и одобряване на докторските програми.

Резултати от проверката:

2.1. Разработването, одобряването и актуализирането на ДП в БФ се планира и осъществява в съответствие с поставените цели и при спазване на всички

действащи закони и нормативни актове, регулиращи сферата на висшето образование.

2.1.1. ДП е разработена съгласно тенденциите в развитието на съвременните направления в областта на ентомологията. Спазват се приоритетните изисквания в страните от Европейския съюз относно решаването на научно-приложни проблеми в направлението.

2.1.2. СУ, вкл. БФ, от години разполагат с утвърдени процедури за разработване и одобряване на учебната документация (планове, програми и др.), по която се води обучението в ДП. При анализа и обновяването на учебната документация задължително се взема предвид мнението на докторантите и потребители на кадри, отразено в съответните анкетни карти.

2.1.3. Разработени са документи, които формулират устойчиви цели и задачи на образователната и научната дейност - учебни планове, програми, както и количество на изискуемите кредити. Административното и информационно обслужване на докторантите в БФ се осъществява от инспектор учебна дейност, а документацията, свързана с обучението им се съхранява с лични досиета в отдел „Докторанти и СДК“ към БФ, където текущо се упражнява контрол върху спазването на изискванията на нормативните документи. **Създадена е стриктна административна система от процедури и документация, която осигурява планирането и отчитането на разнообразните дейности, свързани с осъществяването на обучението по ДП „Ентомология“.**

За периода на акредитация 2017-2022 3-ма докторанти са обучавани в докторската програма „Ентомология“. Ежегодно са обявявани места за докторанти по време на двете сесии на кандидат-докторантските конкурси.

2.1.4. Разработването на ДП „Ентомология“ се основава на анализ относно необходимостта от научни и преподавателски кадри, както и решаването на фундаментални и приложни проблеми, свързани с дейността на потенциални работодатели. Всички контакти се поддържат чрез открития през 2018 г. в БФ **Кариерен център**. Създадени са отлични условия за популяризиране на резултатите от научни изследвания, контакти с потенциални потребители на кадри и научна продукция, което благоприятства професионалната реализация на докторантите.

2.1.5. ДП “Ентомология” в БФ е напълно съвместима с други аналогични програми в България, в ЕС и извън него което позволява обмен на обучение и получаване на допълнителна експертиза и възможност за трансфер на кредити. СУ осигурява възможност позволяваща професионална мобилност на докторантите благодарение на сключени университетски международни договори. През отчетния период не е реализирана мобилност на докторант.

2.1.6. В СУ действа утвърдена система за разработване, одобрение, наблюдение и обновяване на учебната документация и функционира разработен общоуниверситетски стандарт за нея. Административният контрол по състоянието на учебната дейност в СУ се осъществява чрез инспектор в БФ, отдел „Докторанти и СДК“ и от сектор „Докторанти“ на СУ.

Периодично се актуализират учебните планове и програми на ДП „Ентомология“ с последна актуализация през април 2019 г.

Съществуват работещи процедури за проследяване, анализ, оценка, актуализиране и одобряване на докторските програми. Документацията периодично се актуализира и адаптира към промените в нормативната база и състоянието на науката

СТАНДАРТ 3. „ОБУЧЕНИЕ, ПРЕПОДАВАНЕ И ОЦЕНЯВАНЕ, ОРИЕНТИРАНИ КЪМ СТУДЕНТИТЕ”

Критерий 3.1. „Съществува система от правила и дейности, свързани със стимулиране на мотивацията и активната позиция на докторантите в процеса на обучението и провеждането на научни изследвания, както и подготовката на дисертационния труд.”

3.1.1.

В БФ на СУ е разработен проект за развитие на обучението на докторантите, съобразен с най-новите световни тенденции, който допринася за оптимизиране и усъвършенстване на методите за обучение. В съответствие с изискванията на съвременните образователни методи за стандартизиране на хорариумите на докторантските програми, през 2019 г. е създаден стандартизиран учебен план, към който впоследствие е добавена кредитната система. Разработени са стандарти на БФ за избираемите курсове за докторанти - редовна и задочна форма на обучение. Обучаващото звено – Катедра „Зоология и антропология” разработва приетия учебния план за докторантите от докторска програма “Ентомология”, спазвайки правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ.

За изпълнение на поставените критерии освен задължителното общообразователно съдържание в дисциплините, включени в програмата, част от курсовете са предвидени за усвояване на специфични знания, тясно специализирани във връзка с тематиката, която докторантите разработват. Обучават се на съвременни и иновативни методи на изследвания по темата на докторантурата, формиращи изследователски умения и компетенции. Обучаващото звено има изградени контакти с над 100 университети и научни организации в страната и в чужбина, което създава условия за допълнително обучение на докторантите и вписването им на ранен етап в международното изследователско пространство. Допълнителен стимул за докторантите в образователния и научноизследователски процес е участието им в изготвянето и разработването на научни проекти, тясно обвързани с тематиката на техния дисертационен труд, както и участието им в международни научни конференции, даващо им възможност за обмяна на опит с най-добрите учени в областта на ДП.

Прилаганият от научния ръководител индивидуален подход при обучението цели специфично подпомагане на докторанта при разработването на дисертационния труд и създаването на креативни изследователи. Обучаващото звено насърчава личното участие, инициативността и креативността на докторантите във всеки от етапите на научния процес, от определяне на тематиката на дисертационния труд до неговата защита, като същевременно ги контролира и подпомага в случаи на възникнали проблеми.

3.1.2.

Обучението на докторантите се осъществява чрез прилагането на разнообразни форми на индивидуална и колективна работа при съблюдаване на индивидуалния план и контрол от страна на научния ръководител и на обучаващото звено. Представен е подробен индивидуален план (на докторант Моника Праматарова) по години за целия срок на обучение, включващ учебната, научноизследователска и педагогическа дейност на докторанта. Оригиналите на индивидуалните планове на всеки докторант се съхраняват в Учебен отдел, Сектор „Докторанти и СДК” на БФ, при научния ръководител и самия докторант. Обучението на докторантите се осъществява в съответствие с Европейската система за натрупване и трансфер на кредити (ECTS), която предвижда задължителен минимум от 180 кредита за защита.

Предварително разработеният учебен план включва задължителни и избираеми учебни курсове, които дават основната подготовка на докторанта, както и курсове, развиващи специфични умения, свързани с тясна специализация по темата на дисертацията. Докторантите полагат изпити по специализирани дисциплини, които са съобразени с теоретичната и методическа подготовка на докторанта от предходните образователни степени и тематиката на дисертационния труд, както и докторантски минимум и изпит по чужд език. Част от индивидуалния план на докторантите е участието им в национални и международни конференции, семинари и подготовка на научни статии. Педагогическата дейност на докторанта включва 45 часа упражнения ежегодно, които се провеждат през втората и третата година на обучение след полагане на докторантския минимум. Част от обучението и педагогическата дейност на докторантите е участието им в учебни теренни практики със студенти от останалите образователни степени в БФ.

Изпълнението на предвидените дейности в индивидуалния план на докторантите се отчита от докторанта и неговия научния ръководител, а наблюдението върху изпълнението на сроковете се извършва от ръководителя на катедрата и инспектора от Учебен отдел „Докторанти и СДК“ към БФ.

3.1.3.

В БФ на СУ е въведена практика докторантите да обсъждат ежеседмично резултатите от своята работа с научния си ръководител. Докторантите се отчитат на 3 месеца пред научния си ръководител и годишно пред колектива на обучаващото звено. Те се атестират ежегодно като атестациите им се обсъждат на заседания на катедрения съвет и се приемат от Факултетния съвет на БФ.

Докторантът се атестира положително и се отчислява с право на защита при изпълнение на планираните дейности по индивидуалния план и натрупани минимум 180 ECTS кредита. Бланката на атестационния лист е разработена за всички ДП в БФ на СУ и включва писмена оценка на всички елементи от работата на докторанта. Попълненият и подписан в два екземпляра атестационен лист се обсъжда и гласува първо на катедрен и след това на Факултетен съвет и се съхранява заедно с протоколите и съответните отчети в Учебен отдел, Сектор "Докторанти и СДК" на БФ. Към доклада-самооценка е приложен образец на атестационен лист.

3.1.4.

Процедурите за оценяване на докторантите в БФ са съобразени изцяло с действащите нормативни документи в СУ и страната. В БФ има действащ Наръчник за оценяване на студентите, който като общи принципи се използва и при оценяването на докторантите.

В учебният план са включени формата за проверка и оценка на знанията на докторанта – изпити и текуща оценка. Изпитите по докторантския минимум се полагат пред комисия от трима хабилютирани преподаватели, а по чужд език и факултативните дисциплини - от съответните преподаватели. Текущи оценки се поставят по една задължителна дисциплина, съпроводена с презентация, както и по избираемите и факултативни предмети. Протоколите от всеки изпит се получават от инспектор в Учебен отдел, Сектор "Докторанти и СДК" на БФ лично от преподавателя и се връщат по същия начин. Организацията за правилното провеждане на изпитите се осъществява от ръководителя на катедрата, а контролът – от Декана и Заместник Декана, отговарящ за докторантите.

Научноизследователската дейност на докторанта се оценява с определен брой кредити за извършени дейности, указани в учебния план на докторантската програма. Докторантите се отчисляват с право на защита при събрани минимум 180 ECTS кредита. Докторантът се атестира положително за първа и втора година при извършване на достатъчна част от планираните дейности и натрупани 60 ECTS кредита на година. Педагогическата дейност се осъществява от докторанта след взет докторантски минимум по специалността и се оценява като определен брой кредити съгласно учебния план на докторантската програма.

3.1.5.

В СУ съществува Правилник за разглеждане на сигнали и жалби от студенти и докторанти, взет с решение на Академичния съвет през 2017 год. (към доклада е приложено копие от Правилника). Жалби могат да се подават до Ръководител катедра, Декана на БФ и до Ректора на СУ. Жалбите до Ръководител катедра се подават в съответното деловодство на обучаващото звено, до Декана – в Деканата, а до Ректора - в отдел "Секретариат и деловодство" в Ректората на СУ. За периода на акредитация на ДП „Ентомология“ 2017- 2022 г. не са постъпвали жалби от докторанти, обучаващи се по докторска програма „Ентомология“.

Брой подадени жалби от докторанти през последните 6 години – 0 бр.

Брой разгледани жалби от докторанти през последните 6 години – 0 бр.

Резултати от проверката:

3.1.1. В БФ на СУ е разработен проект за развитие на обучението на докторантите, съобразен с най-новите европейски и световни тенденции, който допринася за оптимизиране и усъвършенстване на методите за обучение.

3.1.2. Създадена е система за ефективен контрол върху индивидуалните планове на докторантите. Обучението на докторантите се извършва съгласно Европейската система за натрупване и трансфер на кредити (ECTS), която предвижда задължителен минимален брой 180 кредита. Педагогическата дейност на докторантите включва 45 часа преподавателска дейност след полагане на кандидатски минимум, както и теренна работа със студенти.

3.1.3. Системата за периодично отчитане на докторантите за изпълнението на индивидуалните им планове се извършва на 3 месеца пред научния ръководител и ежегодно пред колектива на катедрата. На всеки три месеца те представят отчет до ръководителя за изпълнението на индивидуалния си план. Ежегодните атестациите на докторантите се обсъждат на заседания на катедрения съвет и се приемат от Факултетния съвет на БФ.

3.1.4. Процедурите за оценяване на докторантите в БФ са съобразени изцяло с действащите нормативни документи в СУ и страната. В БФ има действащ Наръчник за оценяване на студентите, който като общи принципи се прилага и при оценяване на докторантите.

3.1.5. В СУ съществува Правилник за разглеждане на сигнали и жалби от студенти и докторанти на Катедрен и Декански съвет, а при необходимост и на Ректорски съвет, но **за отчетния период 2017-2022 г. няма постъпили и разгледани жалби от докторанти.**

В Катедра „Зоология и антропология“ на БФ като обучаващо звено по ДП „Ентомология“ са налице всички условия за осъществяване на докторската програма. Докторантите се подготвят в съответствие с европейските и световни стандарти в областта на

ентомологията и се обучават при стриктен контрол чрез различни индивидуални и колективни форми.

СТАНДАРТ 4. „ПРИЕМ, РАЗВИТИЕ, ПРИЗНАВАНЕ И ДИПЛОМИРАНЕ НА СТУДЕНТИТЕ”

Приемът и развитието на студенти и докторанти в БФ на СУ се извършват в пълно съответствие с основните нормативни документи, утвърдени от МОН и Общото събрание на университета - Закон за висшето образование, Постановления на Министерски съвет, Правилник за устройството и дейността на СУ, Закон за развитието на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ) и Правилника за условията и реда на неговото прилагане в СУ.

Критерий 4.1. „Изградени са структури и са разработени вътрешно-нормативни документи (правилници, разпоредби, инструкции) за функционирането на системата – от приема на докторантите, включително до и след тяхната професионална реализация.”

Административното и информационно обслужване на докторантите в БФ се контролира от инспектор учебна дейност в тясно взаимодействие със Заместник Декана - Докторанти на БФ, с ръководителите на катедри и с Централното звено за обслужване на докторанти към СУ. Документацията, свързана с обучението на докторантите, с атестациите на докторантите, както и протоколи, конспекти и документация от положените от тях изпити, се съхраняват в отдел „Докторанти и СДК” към БФ, където текущо се упражнява контрол върху спазването на изискванията на нормативните документи, свързани с обучението на редовните и задочни докторанти, както и на тези на самостоятелна подготовка.

На интернет-страницата на СУ в секция „Докторантури“ се съдържа информация за акредитираните докторски програми на университета. Местата за докторанти в БФ се заявяват пред МОН като част от общите за СУ и след утвърждаване от Министерски съвет, се публикуват в Държавен вестник и на сайта на СУ, както и на Интернет страницата на БФ. За периода на атестация ежегодно са обявявани по 2 места за прием на докторанти в ДП „Ентомология“, т. е. обявени са общо 12 места.

4.1.1.

Процедурите и практиките за последователно прилагане и наблюдение, които обхващат всички етапи от „жизнения цикъл“ на докторанта, са ясно регламентирани във вътрешно-нормативните документи на СУ и БФ в т. ч. в Правилника за устройството и дейността на СУ, Препоръките за критериите при придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ за професионално направление 4.3. Биологични науки, решения на Академичния съвет на СУ и на

Факултетния съвет на БФ относно докторантурите. Тези документи обхващат всички етапи - заявяването на места за докторанти, подаването на документи, провеждане на конкурса със съответните изпити, класиране на кандидатите, зачисляване на докторантите в съответната форма на обучение, провеждане на обучението и текущите форми на атестация, допускане до вътрешна защита и откриване на процедура за публична защита, избор на научно жури. Успешно защитилите докторанти попълват и предават информационни листи в националния център за информация и документация (НАЦИД), който е част от ENIC-NARIC европейската мрежа.

Подробно е указано какви документи трябва да съдържа личното досие на докторанта от момента на зачисляването му в докторантура до защитата на дисертационния труд. Регламентирани са правилата за прекъсване, удължаване на срока, трансформиране, отчисляване (с/без право на защита), а също и за отстраняване от докторската програма.

В СУ има Правилник за признаване на придобито висше образование и завършени периоди на обучение в чуждестранни висши училища, както и признаване на ОНС „Доктор” и научната степен „Доктор на науките”, придобити в други висши училища и научни организации. Този правилник се основава на съответните национални и международни нормативни документи и е приложен към доклада-самооценка за програмната акредитация на ДП „Ентомология“.

За реализацията на докторантите на пазара на труда още в хода на обучението се организират срещи и информационни мероприятия. За ориентацията на студентите и докторантите работят Информационният център към СУ, Кариерният университетски център, Центърът за приложни изследвания и иновации и Кариерният център към БФ.

4.1.2.

Участието на докторантите в научноизследователска дейност е регламентирано в правилници на СУ и други регулаторни документи, на първо място в Правилника за условията и реда на финансиране на научноизследователската дейност в СУ със средства от държавния бюджет. Чрез този Университетски Фонд през отчетния период е осигурено финансиране на проект на един докторант от ДП „Ентомология“ (Яна Петрова). Друга практика е докторантите да се включват в проекти, финансирани от Фонд „Научни изследвания“ към МОН като през отчетния период един докторант от докторската програма по ентомология (Моника Праматарова) е била участник в проект на тема „Комбиниран подход за разкриване на криптичното разнообразие на мравките от род *Messor* с акцент върху функционалната морфология, симбионтните комплекси, виброакустичната и химична комуникация“. За проект на сходна тематика докторантката е отличена със специалната награда на журито на фондация „Карол Знание” за иновативен проект.

Относителен дял на докторантите, участващи в национални и международни научни проекти през последните 6 г. – 2 бр. (66.7%)

4.1.3.

В СУ студентската и преподавателска мобилност са приоритетни за поддържане на високи стандарти в учебната и научноизследователска работа и с тази цел е създаден Докторантски център, който осигурява подкрепа на докторантите за участия в конференции, летни школи и научни визити чрез работния пакет „Мобилност“. На основание на Еразъм Хартата и стратегията за мобилност 2020 на Европейското пространство за висше образование със заповед на Ректора на СУ са утвърдени правила за признаване на мобилности, осъществени в чужбина.

Докторантите имат възможност да участват в мобилност с цел обучение и практика в партниращи държави по Програма Еразъм+ като СУ има сключени двустранни договори с университети от 69 държави, покриващи практически всички континенти. БФ участва в университетски проект по ОП „Наука и образование за интелигентен растеж“ озаглавен „Докторантски център Св. Климент Охридски“, който осигурява подкрепа на докторанти за участие в конференции, летни школи и научни визити. Всички докторанти имат възможност да участват в национални и международни научни форуми като БФ подпомага и стимулира докторантите чрез ежегодно организиране на Младежка научна конференции с международно участие „Климентови дни“. През последните шест години докторантите от ДП „Ентомология“ имат общо 8 самостоятелни участия в научни форуми (като автори на постери и доклади), от които 6 в България и 2 в чужбина. През този период те не са провеждали дългосрочни визити в български и/или чуждестранни университети и научни организации с цел изследвания, което отчасти се обяснява с Ковид-пандемията. Неофициално (недокументирано) докторантите от ДП „Ентомология“ са провеждали консултации и дългосрочни съвместни изследвания с изследователи от ИБЕИ и НПМ към БАН.

Брой докторанти, провеждали поне 3 месеца изследвания в други ВУ или научни организации през последните 6 г. – 0 бр.

Брой участия на научни форуми на 1 докторант през последните 6 г. – 2.7 бр.

4.1.4.

Създадена е система, при която административното и информационно обслужване на докторантите се осъществява от Инспектор по учебната дейност в тясно взаимодействие с ресорния Зам. Декан на БФ (ресор Докторанти), с ръководителите на катедри и с Централното звено за обслужване на докторанти към СУ. Документацията, свързана с хода на докторската програма, се съхранява в

отдел „Докторанти и СДК“ към БФ, където текущо се упражнява контрол върху спазването на изискванията на нормативните документи, свързани с обучението на редовните и задочни докторанти, както и на тези на самостоятелна подготовка. В отдела се архивира документацията по приключилите докторантури.

В ДП „Ентомология“ през отчетния период в редовна докторантура е бил зачислен един докторант (Моника Праматарова); един докторант (Яна Петрова), зачислен в редовна форма на обучение в предходния период е защитил докторския си труд през 2019 г. и един задочен докторант (Десислава-Аида Адел Бади), обучаван на английски, зачислен в предходния период е прекъснал докторантурата си през 2019 г. с разрешение на Ректора като му е назначен нов срок за приключване - 10.07.2023 г.

Честа практика е, докторантите, обучавани в Катедра „Зоология и антропология“ на БФ да остават на работа в самата катедра или да отиват в ИБЕИ и ПНМ (БАН) и др. институции. Катедрата събира и съхранява информация за реализацията на докторантите, като поддържа професионални връзки с тях след дипломирането им и на новите им работни места. Защитилият в периода на акредитация редовен докторант Яна Петрова към момента работи в сектор „Биохимия“ на националната генетична лаборатория към УАГБ „Майчин дом“ като Биолог.

Брой докторанти през последните 6 г. – 3 бр.

Брой завършили докторанти през последните 6 г. – 1 бр.

Дял на редовните докторанти спрямо общия брой докторанти – 66.7%.

Брой редовни докторанти, продължили академичната кариера след успешна защита – 0 бр.

Резултати от проверката:

4.1.1. В БФ на СУ са създадени процедури и практики за последователно прилагане и наблюдение, обхващащи всички етапи от „жизнения цикъл“ на докторанта, които са ясно регламентирани и оповестени.

4.1.2. Изградена е система от правила и докторантите се стимулират да участват в подготовката и изпълнението на изследователски проекти. Докторантите в ДП „Ентомология“ са участвали в 2 научни проекта (от тях един национален и един вътрешно-институционален).

4.1.3. По ДП са създадени условия за мобилност с цел участие в конференции, кратки изследователски визити и командировки или по-дълъг престой за обучение в чужбина. В СУ е създаден **Докторантски център**, който с работния пакет „Мобилност“ осигурява подкрепа на докторантите за участия в конференции, летни школи и научни визити. Отчетени са участия в 8 научни форуми, от които 2 международни.

Към момента по ДП няма реализирани мобилности по програма Еразъм.

4.1.4. Създадена е административна система за регистриране хода на докторантурите и за проследяване реализацията на защитилите докторанти.

СТАНДАРТ 5 „ПРЕПОДАВАТЕЛСКИ СЪСТАВ“ И СЪОТВЕТСТВАЩИТЕ МУ КРИТЕРИИ

Критерий 5.1. „Висшето училище или научната организация има разработена политика за осигуряване на качествен академичен състав, за подготовка на докторанти, която е част от стратегията за развитие на институцията.“

В БФ на СУ е изградена ефективна и прозрачна система за осигуряване на качествен академичен състав, която включва система от правила за набиране и атестиране на преподаватели, както и система за стимулиране на качествено обучение и изследвания. Правилата за обявяване на конкурси и заемане на академични длъжности и прием на докторанти са в съответствие със ЗРАСРБ и Правилника за неговото прилагане, както и ПУРПНСЗАД на СУ.

Други регламентиращи правилници са Правилника за устройството и дейността на СУ, Правила за прилагане на Европейската харта на учените, Кодекс за назначаване на преподаватели в СУ, Правила за условията и реда за привличане на гост-преподаватели от страната и чужбина, Стратегия за развитие на човешките ресурси в науката в СУ.

С цел привличане на качествен академичен състав не само от страната, а и извън нея, обявите за конкурси се публикуват и на портала на Европейските учени.

5.1.1.

Подготовката на докторантите по ДП „Ентомология“ се осъществява от четирима хабилитирани преподаватели в Катедра „Зоология и антропология“, двама от които с ОНС „Доктор“ с научна специалност „Ентомология“ и двама с ОНС „Доктор“ със специалност „Зоология“. Научните ръководители на 3-мата докторанти през отчетния период, доц. Е. Ташева и доц. А. Гънова са с научна специалност „Ентомология“. Останалите хабилитирани членове на катедрата с компетенции в областта на ентомологията (проф. П. Митов и доц. И. Илиев) са участвали основно в лекционното обучение и консултацията на докторантите.

За осигуряване на високи професионални стандарти на преподавателите в СУ се прилага система за атестиране на академичния състав, която включва: Описание на системата по атестиране на научно-преподавателския състав; Критериална система за количествена оценка на индивидуалното участие на преподавателя, Карта за самооценка; Карта за оценка; Бланка за личен отчет на преподавателя; Процедура за атестиране на преподавателите; Анкетна карта за проучване на студентското и докторантското мнение.

За поддържане на високо качество на обучение в СУ е развита и система от стимули, която се основава на системата за атестация на преподавателите, резултатите от проучванията на мнението на студентите (провеждани всеки семестър), които са обвързани с правилата за формиране на работната заплата.

Брой на хабилитираните лица на основен трудов договор, чиято квалификация е в областта на докторската програма – 2.

Брой на нехабилитираните членове на академичния състав с научна и образователна степен „доктор” на основен трудов договор, чиято квалификация е в областта на докторската програма – 4.

5.1.2.

През периода на акредитация Катедра „Зоология и антропология“ разполага с академичен състав от 1 професор, 5 доценти, 12 гл. асистенти и 3 асистенти на основен трудов договор, чиято квалификация и професионален опит осигуряват продуктивна академична среда за успешна подготовка на докторантите. Пряко в процеса на обучение на докторантите в ДП „Ентомология“ са участвали петима от гл. асистенти, от които четирима са с квалификация (Доктори по „Ентомология“) и един с компетенции (Доктор по „Зоология“) по ДП, като те са подпомагали докторантите основно в лабораторната и теренна работа, която са съчетавали със специфични изследвания по темата на дисертацията.

Обучаващото звено е осъществявало съвместни изследвания през акредитирания период с учени от над 100 университета и института в страната и чужбина. Академичният състав на катедрата има високи научни резултати, отразени в публикации, форуми, активно участие в проекти и експертна дейност. *За периода на акредитация наукометричните показатели на членовете на катедрата (хабилитирани и нехабилитирани) с квалификация и компетентност в областта на ДП включва общо 77 публикации, от които 25 с импакт-фактор/импакт-ранг и 188 цитирания в такива издания. Тези данни са показателни за продуктивността, квалификацията и способността на академичния състав да провежда обучение по ДП „Ентомология“.*

5.1.3.

БФ стимулира научноизследователската и публикационна дейност на академичния състав чрез ежегодни научни конференции „Климентови дни”. Общата публикационна активност на обучаващото звено е висока – 190 научни труда в периода 2017 г. - 2022 г., отразени в над 2800 цитирания, повечето от които с импакт-фактор или импакт-ранг. Обучаващото звено има активно участие в научни форуми – над 150 за периода. Участието на докторанти, обучавани в катедрата, в тези форуми също е значително. Членовете на академичния състав са търсени за

осъществяване на различни видове експертни дейности (участия в научни журита, рецензиране на статии и проекти и др.).

Критерий 5.2. Научноизследователска дейност на академичния състав и участие на докторантите в нея.

5.2.1. Обобщена информация за научноизследователската дейност на преподавателите в ДП.

Таблица 5.2.1. Обобщена информация за публикационната дейност на хабилитираните преподаватели в ДП за периода на акредитация.

бр.	Преподаватели,	Публикации, бр.			Цитирания в издания с импакт фактор или импакт ранг, бр.	Участия в научни проекти, бр.				
		В издания с импакт фактор или импакт ранг	В издания без импакт фактор или импакт ранг	Общо		Вътрешно-институционални	Национални	Международни	Общо	
	Хабилитирани преподаватели с квалификация по ДП	2	20	12	32	124	6	8	1	15
	Хабилитирани преподаватели с компетентност по ДП	2	9	8	17	68	2	4	-	6

Средната публикационна активност на академичния състав с квалификация е 2.6 публикации (1.6 с ИФ/ИР) на учен на година.

5.2.2. Обобщена информация за научноизследователската дейност на докторантите в ДП.

Таблица 5.2.2. Научноизследователска дейност на докторантите в докторската програма за периода на акредитация.

Обучаван и докторант	Публикации, бр.	Участия в научни проекти, бр.	Участия в научни форуми, бр.

и, бр.	В издани я с импак т фактор или импак т ранг	В издани я <u>без</u> импак т фактор или импак т ранг	Общ о	Вътрешно-институциона лни	Национални	Международни	Общо	Вътрешно-институциона лни	Национални	Международни	Общо
3	1	5	6	3	6		9		6	2	8

Публикационната активност на докторантите в ДП е средно по 2 публикации на докторант.

Резултати от проверката:

5.1.1. Преподавателският състав, ангажиран с обучението на докторанти по научна специалност „Ентомология“, е с доказана квалификация в областта на докторантската програма. В състава му са включени 4 хабилитирани и 5 нехабилитирани учени с квалификация и компетентност в тази област.

5.1.2. Всички 9 преподаватели са на основен трудов договор и притежават необходимата квалификация и професионален опит, за да осигурят адекватна среда за провеждането на ДП. От хабилитираните преподаватели, вземащи участие в обучението по ДП „Ентомология“, 1 е професор и 3-ма са доценти. Всички притежават ОНС „Доктор“.

5.1.3. Учените, участващи в ДП „Ентомология“, осъществяват интензивна преподавателска, проектна, публикационна и експертна дейност, която осигурява обучаване на докторантите на съвременно ниво.

5.2.1. За периода на акредитация наукометричните показатели на членовете на катедрата (хабилитирани и нехабилитирани) с **квалификация и компетентност** в областта на ДП включва общ брой публикации 77, от които 25 в издания с импакт-фактор или импакт-ранг и 188 цитирания в такива издания.

5.2.2. За периода на акредитация обучаваните докторанти имат общо 6 публикации, от които 1 в издание с импакт-фактор, участвали са в общо 9 проекта, от които 3 вътрешно-институционални и 6 национални и са участвали в 8 научни форума, от които 2 международни.

СТАНДАРТ 6 „УЧЕБНИ РЕСУРСИ И ПОДПОМАГАНЕ НА СТУДЕНТИТЕ“ И СЪОТВЕТСТВАЩИТЕ МУ КРИТЕРИИ

Биологическият факултет като част от най-старото висше училище в България – СУ „Св. Кл. Охридски“, осигурява съответните материални и информационни ресурси, необходими за обучение на докторантите и осъществяване на изследвания по докторска програма *Ентомология*.

6.1. СУ развива материалнотехническа и информационна база, необходима за учебнопреподавателската, научноизследователската, художественотворческата и спортна дейности.

В ПУДСУ е регламентирано финансирането на преподавателската, научноизследователската, художествено-творческата, експертната и консултантската дейност. Финансовата подкрепа се осигурява от бюджета на СУ (бюджета на факултета), проектна дейност, целеви дарения и др. За периода на акредитация е осигурявана финансова обезпеченост на обучението и научноизследователската дейност на докторантите, съобразно възможностите на СУ и сключените допълнителни договори по проекти на екипа на първичните звена. Финансовите средства са допринесли за нормално протичане на учебния процес и реализиране на научноизследователската работа. Всички преподаватели и докторанти са имали възможност да ползват материалната база – лаборатории, семинарни зали, аудитории, апаратура, съгласно правилата за достъп и работа на всяка лаборатория.

6.1.1.

Докторантите от професионално направление 4.3. Биологически науки и ДП *Ентомология* ползват материалната база в сградата на БФ, където се намират кабинетите и лабораториите на Катедра „Зоология и антропология“. Биологически факултет разполага с 5-етажна сграда, намираща се на бул. „Драган Цанков“ №8 със застроена площ на етаж 5494 m², разгърнатата застроена площ 27472 m² и застроен обем 127 000 m³. В сградата са разположени административни помещения, преподавателски кабинети, аудитории, семинарни зали и специализирани лаборатории. БФ разполага и с Учебно-изследователска база "Драгалевци", или т. нар. Опитно поле, което е в рамките на града и позволява да се извършват разнообразни полеве опити и да се провеждат учебни практики.

Материално-техническата база дава възможност за спокойна изследователска работа и обучение на докторантите. За нуждите на учебния процес БФ (респ. Катедра „Зоология и антропология“ за ДП „Ентомология“) разполага със средна лабораторна площ (преподавателски кабинети и лаборатории) за изследователска дейност на 1 преподавател + докторанти – 20,8 m². Лабораториите и кабинетите на Катедрата по „Зоология и антропология“ заемат площ 403,57 m². За нуждите на докторантурата по *Ентомология* са на разположение две лаборатории плюс две лаборатории-кабинети на площ около 100 m². Тези лаборатории са специализирани съответно за работа с безгръбначни и гръбначни животни. Към *лабораторията по паразитология* има и отделно, **специализирано помещение за обработка на почвени проби**. То е оборудвано с 6 еклектора и с два апарата *Oostenbrink* за извличане на фитонематодната фауна от тях и на различни почвени безгръбначни

животни. Лабораториите са оборудвани с центрофуга MLW T 52.2, хладилник, 40 фунии за изолиране на почвени нематоди *по метода на Берман*, 40 сита за нематоди с око на мрежата 200 μm , 20 кофи за промиване на почвата. Останалите лаборатории са оборудвани с термостат с водна риза, микроскопи Amplival 2 бр., стереомикроскопи МБС 2 бр., хладилник за съхраняване на проби, лабораторна стъклария, стереомикроскопи Carl Zeiss SMXX 1 бр. и МБС 2 бр., трансмисионен светлинен микроскоп Carl Zeiss и Воесо x 1 бр., микроскоп Euromex MicroBlue 1051-LCD и др. За докторантите са обособени лични работни места, всяко оборудвано със стереомикроскоп и трансмисионен светлинен микроскоп, като при нужда могат да ползват и останалата техника. Има и настолна компютърна конфигурация. В **Лабораторията по гръбначни животни** (36 m^2) са поместени 15 терариума и 12 аквариума за отглеждане и наблюдение на животни, има до 8 работни места. Има и 2 компютърни конфигурации, принтер, лаптоп и проектор.

Важна част от материалната обезпеченост на докторантите в Катедра „Зоология и антропология“ е богатата колекция от животни, която е предпоставка за тяхната добра подготовка. Колекцията разполага с около 550 стъклени цилиндъра влажни препарати от морски, сладководни и сухоземни безгръбначни животни. В сухо състояние се съхраняват скелети от водни гъби и корали от различни части на света, както и голям брой черупки от мекотели от България и Средиземно море. Влажната колекция от паякообразни наброява няколко стотин екземпляра. Богата е и сбирката от трайни микроскопски препарати от акари - около 1500 препарата; свободно живеещи и паразитни представители на едноклетъчни, плоски червеи и кръгли червеи, зоопаразитни, растителнопаразитни, ентомопатогенни и ентомопаразитни нематоди – над 2150 препарата и др.; Богата е и колекцията от сенокосци – около 40 000 екземпляра, която съставлява важна част от паякообразните, съхранявана в катедрата. Дадени са подробни данни за всички видове колекции от гръбначни животни (птици, влечуги, костни препарати от черепа и много други екземпляри), събирани основно от България.

В доклада-самооценка са дадени подробни данни за материалната обезпеченост за научна работа на докторантите включваща информационни ресурси и инфраструктура, собствен библиотечен фонд, достъп до специализирани бази данни, компютърна техника и друга дигитална техника. Катедрата по „Зоология и антропология“ разполага с 4 лаптопа и 23 броя инсталирани компютри, част от които (5) могат да се използват от докторантите-зоолози; освен това част от апаратурата, също е свързана към компютри, на които са налични специализирани софтуери за обработка на данни, изображения и др. и може да се използва от докторантите. На всеки от докторантите се осигурява работно място с компютър.

6.1.2.

В БФ е традиция да се финансират целево проекти за научни изследвания или художественотворческа дейност в областите на науката или изкуството, т. е. проекти в подкрепа на докторантите. Всички докторанти, обучавани в докторските програми на БФ са участвали в такива проекти (**общо 12 за катедрата**). Научно-изследователските проекти, финансирани по ФНИ към МОН са 2 и 1 научно-приложен проект, финансиран от други ведомства. **Участията на докторантите в научно-изследователски проекти за периода на акредитация са общо 15.**

Дисертационните разработки на докторантите по *Ентомология* освен лабораторна работа включват и теренни проучвания. Материалното обезпечаване на теренната работа се осигурява както чрез наличните пособия в катедрата (GPS приемници, дигитални фотоапарати), така и съвместно с други катедри. Докторантите имат възможност за командировки, теренна работа и закупуване на консумативи чрез проекти, финансирани от Университета чрез вътрешен Фонд научни изследвания на стойност между 1000 и 5000 лева. Възможни са и командировки за сметка на бюджета на Биологическия факултет.

Традиционно, още като бакалаври и магистри, голям процент от докторантите започват да развиват своя научен интерес към различни зоологични и екологични теми и животински групи и придобиват разнообразни полеви умения и знания, стимулиращи творческата им активност и желание за научна кариера, участвайки активно в дейността на двете младежки структури към Катедра „Зоология и антропология“. Това са клуб С.К.О.Р.Е.Ц. и Студентски Ентомологичен Клуб.

6.1.3.

Обучаващите се студенти и докторанти чрез университетската компютърна мрежа имат безплатен достъп до всички електронни ресурси, предлагани от Университетската библиотека, в т. ч. и достъп до *on line* базите от данни от националните и институционални абонаменти. Чрез ресурсите на Университетска библиотека и от всяко компютърно работно място в системата на СУ за всички преподаватели, студенти и докторанти са достъпни много широк спектър бази данни, полезни както при образователния процес, така и при научноизследователската работа.

На всеки докторант е осигурен постоянен достъп до компютър и Интернет връзка. Осигурено е използването на цялата информация от библиотеката на СУ и нейния филиал в БФ. Докторантите имат достъп и до информационната мрежа на световните и Европейски научноизследователски бази данни, лицензирани от Министерството на образованието и науката: *ISI Web of Knowledge, Science Direct, Scopus, Embase, ProQuest, Central and Eastern European Online Library, Directory of Open Access Journals, EBSCO Host Databases, ISI Emerging Markets – SEE.,*

ProQuest, JSTOR, Платформата EBSCOhost е представена със следните бази данни: *Academic Search Complete, GreenFILE, European Views of the Americas: 1493 to 1750, Library, Information Science & Technology Abstracts, Teacher Reference Center, Central and Eastern European Online Library /C.E.E.O.L/, HeinOnline, Лакорда, Reaxys, APS Physics, AIP Publishing, ООН iLibrary.*

Библиотеката притежава богата сбирка от библиотечни документи във всички области на биологическите науки. Тя съхранява много богата колекция от зоологични периодични издания и книги, тъй като за нейна основа е послужила библиотеката на катедрата по Зоология съвместно с тази на катедрата по Ботаника. Сред периодичните издания, които имат пряко отношение към докторантурата по Ентомология, са: *Abhandlungen der Zoologisch-Botanischen Gesellschaft in Oesterreich, Belgian Journal of Zoology, Acta Zoologica Bulgarica, Revue Suisse De Zoologie, Spixiana. Zeitschrift fuer Zoologie, Zoosystema, Nematologia Mediterranea, Вестник Зоологии и др. (виж. Приложение 6.4).* Библиотеката има постоянен абонамент за 5 периодични издания: *Biotechnology and biotechnological equipment, Journal of Balcan Ecology, Chemistry: Bulgarian journal of science education, Propagation of ornamental plants, Биология, екология, биотехнология.* През последните години по заявки на преподаватели се набавя западна литература, необходима за учебния процес. На читателите се предоставя достъп до най-големите научни бази данни: Scopus, Science Direct, Pro Quest, Ebsco host, а електронен каталог ALEPH <http://aleph.libsu.uni-sofia.bg:8991/f> дава възможност да се информират ежедневно за наличните и новопостъпилите документи в библиотеката. Потребителите ползват и единен своден онлайн каталог – НАБИС / NABIS/ <http://primo3.nalis.bg>, включващ 14 академични библиотеки в България и наброяващ над 2 000 000 библиотечни записа и даващ възможност за интегрирано търсене чрез интернет.

6.1.4.

В СУ „Св. Климент Охридски“ е разработена стратегия за развитие на научноизследователската дейност с приети приоритетни задачи за развитие. За целта е разработен механизъм за насърчаване и устойчивост в развитието на научните изследвания, който включва мерки като: i) нормативна регламентация на изследователската дейност като основен академичен ангажимент; ii) създаване на пакет от стимули за насърчаване на индивидуални върхови научни постижения; iii) приоритетност в развитието на младите учени и кариерното развитие на докторанти, асистенти, и др. Докторантите в обучаващото звено са окуражавани да публикуват своите резултати във водещи международни списания в разработваната от тях област. На докторантите са осигурени равноправни възможности за публикуване на получените от тях научни и приложни резултати по преценка на техния ръководител. Списък на публикационната активност на докторантите от Катедра „Зоология и антропология“ и участието им в научни форуми е следния: общият брой на публикации за периода е **19**, а участията им в научни форуми са **33**. От тях **17** са участия в международни форуми, а останалите **16** – в национални научни форуми.

Резултати от проверката по критерий 6.1.

6.1.1. и 6.1.2. Докторантите разполагат с много добра материално-техническата и информационна среда, осигуряваща успешната им работа по докторантурата.

Участията на докторантите в научно-изследователски проекти за периода на акредитация са 15 проекта.

6.1.3. Те разполагат с персонални работни места и компютри и имат осигурен достъп до специализирани научни издания и бази данни.

6.1.4. Докторантите се насърчават да публикуват в специализирани индексирани списания с IF и SJR и има възможност за финансова подкрепа при представяне на доклади на международни форуми, командировки и публикации, главно за сметка на финансиране по проекти на научните ръководители. Участието на докторантите в СУ в изследователска дейност е регламентирано в приетите правилници на Университета и други вътрешни актове. Прилага се и механизъм за насърчаване и устойчивост в развитието на научните изследвания.

*За периода на акредитация 27.12.2016 г. – 27.12.2022 г. докторантите, обучавани в докторска програма Ентомология имат **19 публикации**, а участията им в научни форуми са **33**. От тях **17** са участия в международни форуми, а останалите **16** – в национални научни форуми.*

СТАНДАРТ 7. „УПРАВЛЕНИЕ НА ИНФОРМАЦИЯТА“ И СЪОТВЕТСТВАЩИТЕ МУ КРИТЕРИИ.

Процесите по управление на информацията в БФ се планират, развиват и оценяват според изискванията на НАОА, адаптирани и приети на ниво СУ (Наръчник по качеството на СУ).

Критерий 7.1. „Висшето училище има изградена организация за управление на информацията, свързана с обучението и реализацията на докторантите“

Отдел „Докторанти“ съхранява цялата информация и документация за всички докторанти. Това включва: данни за прием, актуална учебна документация, въпроси относно обучението и др. Отделът отговаря и за спазването на законовите норми и срокове, организацията на защитата на дисертационния труд и следи за издаването на съответните документи.

Катедра „Зоология и антропология“ също събира и съхранява информацията за докторантите в ДП *Ентомология* – заповеди за зачисляване, индивидуални планове, междинни и годишни отчети, атестации, заповеди за отчисляване, протоколи от Катедрен съвет, свързани с дейността на докторантите и др. Катедрата събира и съхранява информация за реализацията на докторантите, като поддържа професионални връзки с тях след дипломирането им и на новите им работни места. Често това води до продължаване на съвместната научна дейност чрез общи изследователски проекти, публикации и др. Управлението на информацията функционира в Катедрата съобразно възприетите стандарти за качество в СУ и в Биологическия факултет.

7.1.1.

Софийският университет и в частност Биологическият факултет прилагат ефективни методи за събиране и анализ на информацията за учебните програми и за осигуряване на връзките: преподавател-докторант, преподавател-административно обслужване, докторант-административно обслужване и други дейности. Периодично се обновяват и допълват учебните ресурси за докторантите чрез актуализация на програмите на предлаганите курсове.

В БФ, и в частност Катедра „Зоология и антропология“ следи постоянно развитието на студентите и докторантите, като събира необходимата информация за тяхната успеваемост, за броя на прекъсналите и отпадналите, както и за успешно защитили и реализирали се докторанти. *В ДП Ентомология за периода са зачислени и/или обучаващи се 2 докторанти в редовна форма на обучение и 1 в задочна форма на обучение, т.е. общо 3 докторанта. От тях за периода е защитил 1 докторант, реализирал се като изследовател в Национална генетична лаборатория (Майчин дом), а другите са все още обучаващи се.*

Биологическият факултет събира и анализира информация за успеваемостта на студентите и докторантите, която се използва при последващи анализи и вземане на решения относно управлението на

образователния процес, подобряване качеството на обучението, при програмната акредитация по професионални направления, както и при отпускане на допълнителни финансираня по различни програми, настаняване в студентски общежития и др. Отчитането на докторантско удовлетворение от учебните програми и ресурси се реализира посредством системата за качеството на обучението в СУ, която включва принципи, критерии и показатели за оценка на качеството на образованието. Съставът на специализираните органи за управление на качеството включва Университетски център по управление на качеството и Факултетна комисия по качеството. Мнението на докторантите за качеството на учебния процес и ефикасността на методите на преподаване и оценяване по всяка учебна дисциплина се получава от анкетни проучвания и се включва в крайната оценка по атестиране на преподавателите. Съдържанието на учебния процес и методите на преподаване се обсъждат обстойно и на ежегодните срещи на Факултетното ръководство и студентите и докторантите с представителите на фирми, държавни учреждения и институти на БАН, които назначават на работа възпитаниците на факултета. Студентите и докторантите могат да оценяват качеството на обучението по конкретна учебна дисциплина чрез попълване на анкетна карта за обратна връзка (след завършване на всеки лекционен курс) – с цел проучване мнението им по отношение на учебното съдържание, методите на преподаване, обективността на оценяването и др. Обобщените резултати се анализират в детайли, обсъждат се на различни нива, очертават се потенциални проблемни полета и при необходимост се предприемат коригиращи действия.

През отчетният период не са регистрирани възражения на докторанти относно поставената оценка на годишен отчет или изпит по специалността (докторантски минимум). Няма протоколирано (изказано) мнение/предложение от докторант на заседание на съответната катедра относно качеството на обучението по докторска програма.

7.1.2.

В Софийският университет се провеждат вътрешни и външни одити относно качеството на обучение във всички степени и техните препоръки са отправна точка за подобряването му. Следва се последователността: *Инициране на одита; Изготвяне на одитен доклад; Одитният доклад се предоставя на Деканския и на Факултетния съвет. Деканският съвет запознава Факултетния съвет и се вземат решения върху одитния доклад и предложените стратегии. Делегира се по компетентност на съответните академични/административни звена, прилагането на стратегиите за разрешаване на препоръките.*

През 2022 г. е осъществено анкетно проучване на мненията и оценките на докторантите от БФ на СУ за качеството на учебния процес в докторската степен. Направен е анализ на проучването и е изготвен доклад. За акредитационния период са проведени две процедури за вътрешен одит на БФ, в т. ч. и на ДП „Ентомология“.

Резултати от проверката

7.1.1. В Биологически факултет на СУ „Св. Кл. Охридски“ има разработени процедури и действащи структури за управление на информацията, в това число и информацията, свързана с обучението и реализацията на докторантите. Цялостната информация по приема, обучението и реализацията на докторантите в БФ се документира, класифицира и съхранява в личните досиета на докторантите, както на ниво катедра, така и на ниво факултет. Биологическият факултет прилага ефективни методи за събиране и анализ на информацията за учебните програми, на базата на които те периодично се актуализират. Докторантите изготвят три-, шестмесечни и годишни отчети. Към годишния отчет се съставя атестация – писмено мнение на научния ръководител, които се приемат на катедрен и факултетен съвет. Удовлетворението на докторантите от учебните програми се отчита чрез Система за качество на обучението в СУ, атестирането на преподавателите, регулярните срещи с работодатели, Общите събрания на структурите в СУ. Професионалното ориентиране и реализация се подпомага и от Кариерен център в БФ.

7.1.2. В Софийския университет се провеждат вътрешни и външни одити относно качеството на обучението. През 2022 г. е осъществено анкетно проучване на мненията и оценките на докторантите от БФ на СУ за качеството на учебния процес в докторската степен. Направен е анализ на проучването и е изготвен доклад. При оценка на ефективността на резултатите от обучението в ОНС „доктор“, се отчита мнението на докторантите, чрез анкетиране и на потребителите на кадри, в рамките на кариерни срещи в БФ. ***За акредитирания период са проведени две процедури на вътрешен одит, касаещи и докторска програма Ентомология.***

СТАНДАРТ 8 „ИНФОРМАЦИЯ ЗА ОБЩЕСТВЕНОСТТА“ И СЪОТВЕТСТВАЩИТЕ МУ КРИТЕРИИ

8.1. СУ публикува информация за: приети документи и учебна документация на докторската програма; решения и резултати от одити, свързани с качеството на обучение на докторантите и на академичния състав; решения от академични и факултетни съвети; проведени университетски форуми с участието на докторанти.

СУ се стреми да предоставя актуална и максимално пълна информация за докторските програми, за които има програмна акредитация, както и за всички процедури и дейности, свързани с

обучението на докторантите. Информацията е налична на сайта на СУ и е публично достъпна (<https://www.uni-sofia.bg/index.php/bul/obrazovanie/doktoranturi>). На сайта се публикува обща информация за докторантурите, критериите за подбор на докторанти, детайли за административните процедури, свързани с разработването на дисертационен труд и друга полезна информация за конференции, форуми, обучения, възможности за мобилност. СУ провежда периодични информационни кампании и семинари, където докторантите се запознават с въпроси по финансирането, възможностите за мобилност и организацията на обучението. За информиране на студентите и докторантите съдейства и специализираният сайт на Студентския съвет (students.uni-sofia.bg). Той предоставя допълнителна информация за проекти, общежития, стипендии и много други полезни за студентите ресурси.

8.1.1.

На сайта на БФ, редовно се публикува информация за събитията, които се провеждат във факултета. В БФ ежегодно се организират срещи със студенти и докторанти не само с цел адаптация, но и запознаване с академичния живот, научните постижения и значимостта на научните изследвания, провеждани във факултета. Периодично се организират и срещи с работодатели, на които се представят възможности за бъдеща професионална реализация, и за дейността на факултета. Срещите с учители и колеги-преподаватели са друга възможност за популяризиране на информацията, създаване на партньорства и сътрудничество. Част от академичния календар на БФ са редица научни събития, като някои от тях се превръщат в ежегодни:

- БиоФест;
- Кръгла маса „Кариерно развитие“;
- Научен семинар на Биологически факултет;
- Лекции на гост-лектори по линия на Еразъм+ и други международни сътрудничества;
- Участие в беседи в рамките на събития като Софийски фестивал на науката; Нощ на учените;
- Срещи с ученици в различни градове на страната и чужбина.

Научната дейност се популяризира чрез административната информационна система за научно-изследователската дейност на преподавателите „Авторите“. В доклада-самооценка са дадени многобройните научни прояви на БФ с участие на докторанти и преподаватели за популяризиране на научните резултати от професионалното направление:

2021 - Софийски фестивал на науката - <https://www.britishcouncil.bg/sofia-science-festival>

2020 - Научна конференция "Климентови дни" – 2020; https://www.uni-sofia.bg/index.php/bul/universitet_t/fakulteti/biologicheski_fakultet2/oficialni

[izdaniya/godishnik na sofijskiya universitet kniga 4 nauchni sesii na biologicheskiya fakultet/tom 106 2021 g nauchna konferenciya klimentovi dni 2020](#); Софийски фестивал на науката - <https://www.britishcouncil.bg/sofia-science-festival>

2019 - **БиоФест** **2019**;
https://www.uni-sofia.bg/index.php/bul/universitet_t/fakulteti/biologicheski_fakultet2/konferencii/biofest_2019; Софийски фестивал на науката - <https://www.britishcouncil.bg/sofia-science-festival>; Научна конференция "Климентови дни"
https://www.uni-sofia.bg/index.php/novini/kalendar/mladezhka_nauchna_konferenciya_klimentovi_dni_2019_v_biologicheskiya_fakultet; Семинар „Essential Skills for Success“ - https://www.uni-sofia.bg/index.php/bul/universitet_t/fakulteti/biologicheski_fakultet2/arhiv/arhiv_2019/essential_skills_for_success

2018 - **БиоФест** **2018** - <http://conf2018.biofac.info/index.php/bg/biofest>;
МЕЖДУНАРОДНА НАУЧНА КОНФЕРЕНЦИЯ КЛИМЕНТОВИ ДНИ 2018 - <http://conf2018.biofac.info/index.php/bg/climentsdays>; Докторантска конференция - Февруари 2018 г.; Национален форум „Антиплагиатство и академизъм–проблеми и решения“ - https://www.uni-sofia.bg/index.php/bul/universitet_t/fakulteti/biologicheski_fakultet2/arhiv/predavатели_i_sluzhiteli/nacionalen_forum_antiplagiatstvo_i_akademiz_m_problemi_i_resheniya; Европейската нощ на учените 28 септември 2018 година - https://www.uni-sofia.bg/index.php/bul/universitet_t/fakulteti/biologicheski_fakultet2/arhiv/arhiv_2018/evropejskata_nosch_na_uchenite_28_septemvri_2018_godina

Биологически факултет на СУ и „Софийска вода” АД организират седмица на ОПАЗВАНЕТО на ВОДАТА в МУЗЕЙКО: https://www.uni-sofia.bg/index.php/bul/universitet_t/fakulteti/biologicheski_fakultet2/arhiv/arhiv_2017/biologicheski_fakultet_na_su_i_sofijska_voda_ad_organiziraha_sedmica_na_opazvaneto_na_vodata_v_muzejko

8.1.2.

Съществена част от научното и академично израстване на докторантите е мобилността в страната и чужбина. Международната дейност на БФ е насочена към установяване и развитие на дълготрайно научнообразователно сътрудничество с различни университети, академии, международни фондации и фирми от чужбина. Съвместните дейности на различни нива се оповестяват своевременно чрез разнородни информационни канали и са стимул за реализиране на мобилност. По-долу са посочени някои примери, които са били своевременно публикувани в сайта:

- Стипендии „Фулбрайт” и “Хюбърт Хъмфри” - възможности за обучение, специализации, изследователска и преподавателска дейност за 2019 г. - https://www.uni-sofia.bg/index.php/bul/universitet_t/fakulteti/biologicheski_fakultet2/arhiv/arhiv_2019/stipendii_fulbrajt_v_zmozhnosti_za_obuchenie_spezializacii_izsledovatelaska_i_prepodavatelska_dejnost;
<http://www.fulbright.bg/bg/stipendii-za-bulgarski-grajdani/>

- Стипендии за изследователски и практически стажове в Германия в рамките на международна програма на *Deutsche Bundesstiftung Umwelt* - DBU за 2018 г. - https://www.uni-sofia.bg/index.php/bul/universitet_t/fakulteti/biologicheski_fakultet2/arhiv/prepodavateli_i_sluzhiteli/stipendii_za_izsledovatelски_i_prakticheski_stazhove_v_germaniya_v_ramkite_na_mezhdunarodna_programa_na_dbu
- Българо-американска комисия за образователен обмен за 2018 г. https://www.uni-sofia.bg/index.php/bul/universitet_t/fakulteti/biologicheski_fakultet2/arhiv/arhiv_2018/fulbrajtovi_otkriti_lekcii

Друга форма на международната мобилност е участието на БФ в програми Еразъм+, за които се публикува своевременно информация на интернет страницата на СУ и БФ - <https://erasmus.uni-sofia.bg/site/su/students/studies/>. За периода на акредитация БФ има сключени **31** договора за мобилност на преподаватели и **24** за мобилност на студенти и докторанти.

8.1.3.

Резултатите от научноизследователската дейност, които представляват обществен, научен и приложен интерес, достигат до широк кръг специалисти чрез публикации в самостоятелни издания, списания, сборници и на електронен носител, а също така и чрез участието в национални и международни специализирани научни форуми и т. н.

БФ спонсорира 100% публикациите на академичния състав в Издателството на СУ, както и в други издателства у нас, особено ако става дума за учебници и учебни помагала. Осигурена е пълна административна, организационна и финансова подкрепа от страна на БФ при провеждането на научни конференции, кръгли маси, представяния на книги и др. Като резултат от дългогодишната практика, в СУ съществуват различни нива за подпомагане на израстването на академичния състав и постигане на целите за качество в СУ чрез развитие на изследователската дейност. Първото ниво са съществуващите научни семинари, в които се обсъждат насоките и резултатите от провежданите изследвания. Второто ниво са Катедрените съвети и катедрените семинари, на които се докладват и обсъждат отделните етапи на научните изследвания, правят се предзащити на дисертационни трудове за ОНС „Доктор” и научна степен „Доктор на науките”. Третото ниво са годишните национални и международни конференции и други научни форуми. От 2009 година в БФ ежегодно се провежда Младежка научна конференция „Климентови дни.“ (https://www.uni-sofia.bg/index.php/bul/universitet_t/fakulteti/biologicheski_fakultet2/konferencii). Този форум дава възможност на всички участници, включително студенти и докторанти да публикуват статии в пълен текст в ГОДИШНИК НА СОФИЙСКИЯ УНИВЕРСИТЕТ – Биологически факултет.

През 2017 год. Биологическият факултет е съорганизатор на World BioDiscovery Congress 2017 Световен конгрес на биооткритията и е домакин на FEBS Workshop on Molecular Life Sciences Education. През 2019 год. БФ е съорганизатор на THIRD SEMINAR ON GENETICS WITH INTERNATIONAL PARTICIPATION - SGIP 2019. Участието на национални и международни конференции и симпозиуми се осигурява финансово изцяло от научноизследователски договори.

Академичният състав и докторантите участват активно в редица национални и международни специализирани научни форуми. Участието на национални и международни конференции и симпозиуми се осигурява финансово изцяло от научно- изследователски договори. Участието на международни форуми и конференции е резултат от високите постижения на преподавателите и докторантите в професионалното направление.

Важен канал за осъществяване на международни контакти е и членуването на отделни преподаватели или на Софийския университет като цяло в престижни международни организации. Те са белег за интеграция на преподавателите в европейските и световни структури и атестат за високото качество на научните им постижения.

Резултати от проверката по критерий 8.1:

8.1. СУ-БФ публикува ясна, обективна, актуална, лесно достъпна и своевременно информация за своите дейности, чрез която всички заинтересовани лица, вкл. кандидат-студенти, студенти, докторанти, преподаватели, работодатели и др. се информират за развитието на ДП, научните постижения, перспективите за професионална реализация и кариерното развитие. Съхранява се архив пет години назад. СУ провежда периодични информационни кампании и семинари за запознаване с въпроси по финансирането, възможностите за мобилност и организацията на обучението.

8.1.1. В доклада е дадено, че БФ осигурява процедури и практики за устойчиво и ефективно популяризиране и публикуване на актуална информация за възможностите за образователна и научноизследователска дейност. Популяризиране на научната продукция на докторантите става и чрез участия на национални и международни научни и научно-популярни форуми.

8.1.2. СУ и БФ провеждат политика на разширяване и задълбочаване на международните си контакти, с цел осигуряване на по-големи възможности за мобилност на докторанти, студенти и преподаватели. Международната дейност на БФ е насочена към установяване и развитие на дълготрайно научно-образователно сътрудничество с различни университети, академии, международни фондации и фирми от чужбина. Друга форма на международната мобилност е участието на БФ в програми като Еразъм+, за които се публикува своевременно информация (условията и сроковете за кандидатстване) на интернет страницата на СУ и БФ.

През периода на акредитация има сключени 24 договора за мобилност на студенти и докторанти и 32 договора за мобилност на преподаватели

8.1.3. БФ спонсорира 100% публикациите на академичния състав в Издателството на СУ, както и в други издателства у нас. Участието на докторантите в ежегодната научна конференция “Климентови дни” дава възможност да публикуват статии в пълен текст в Годишник на СУ – Биологически факултет. Регулярно се провеждат и научни семинари, на които се обсъждат насоките и резултатите от провежданите изследвания. Академичният състав и докторантите участват активно в редица национални и международни специализирани научни форуми. БФ ежегодно организира и провежда Младежка научна конференция „Климентови дни“ и Младежки семинар по генетика с активното участие на докторантите. Докторантите в програмата взимат активно участие в споменатите форми. *СУ предоставя максимално пълна информация на сайта си за прием, обучение и защиты по ДП, по които има акредитация, както и за необходими документи, срокове, графици. Периодично се провеждат и конференции, семинари, информационни дни, кръгла маса Карьерно развитие и други форми за популяризация на научните постижения и възможната реализация на докторантите.*

СТАНДАРТ 9 „ТЕКУЩ МОНИТОРИНГ И ПЕРИОДИЧЕН ПРЕГЛЕД НА ПРОГРАМИТЕ“ И СЪОТВЕТСТВАЩИТЕ МУ КРИТЕРИИ

9.1. Регулярен мониторинг, (преглед) и актуализиране на докторските програми, съобразно еволюцията на научните знания, изследвания и технологии

БФ следи и периодично преразглежда своите учебни програми и учебни планове, за да гарантира, че те постигат определените цели и отговорят на нуждите на студентите и професионалното направление. Мониторингът гарантира непрекъснатото подобряване на програмите, като всяко действие, планирано или предприето като резултат, се съобщава на всички заинтересовани страни посредством утвърдените информационни канали на БФ.

Чрез редовния мониторинг, преглед и ревизия на учебните планове и програми се постига ефективно обучение, съобразено със съвременните европейски изисквания и постижения. В преразглеждането на програмите се включват и докторантите чрез обратна връзка в края на всеки курс или дискуссионни срещи с деканското ръководство, а работодателите - по време на формални и неформални работни срещи, фирмени презентации, изложения, форуми и др.

9.1.1.

В БФ учебните програми периодично се актуализират в зависимост от потребностите за промяна, а образователните програми са предмет на постоянен вътрешен и външен мониторинг, в пряка обвързаност с мисията, целите и задачите на академичното образование, формулирани

от СУ. Мониторингът на качеството на образователния процес обхваща: качеството и полезността на получаваните от студентите теоретични и практически знания; ролята на преподавателя в учебния процес; ролята на материалната база за ефективността на учебния процес. *Докторантите високо оценяват нивото на преподаване по ДП.*

Извършваните промени в учебните планове и учебните програми в резултат от мониторинга може да бъдат разделени на две големи групи - структурни и концептуални. Структурните промени са насочени към отстраняване на установени на по-късен етап технически или съдържателни недостатъци, допуснати при създаването на учебния план, или отстраняване на несъответствия с настъпили след утвърждаването на учебния план промени в нормативната база и др. Концептуалните промени са свързани с изменения в изискванията и очакванията на работодателите; установени промени в интереса и нагласите на потенциалните кандидати за обучение; промени в нивото и профила на подготовка на приеманите докторанти и др.

В резултат на редовния мониторинг, осъществяван по отношение на учебната документация в СУ, в периода 2018-2019 год. е инициирана кампания за актуализиране и подобрене на общата структура на учебните планове и учебните програми в докторските програми на институционално ниво. Целите на тези промени са да отразят последните изменения в нормативната база и развитие на научните области. Приетата структура и направените промени дават възможност за по-голяма гъвкавост/мобилност при обучението на докторантите и същевременно водят до повишаване на знанията, уменията и компетенциите на докторантите. *Съответно през този период, учебните планове и в трите форми на ДП „Ентомология“ (редовна, задочна и на самостоятелна подготовка) са актуализирани и осъвременени съгласно общоприетата подобрена структура.*

9.1.2.

Приоритет в развитието на научната област Ентомология е приемствеността, предаването на опит и знание, изграждането на научен капацитет чрез усъвършенстване на едноименната докторска програма. Преподавателският състав се стреми към създаване и развиване на нови перспективни направления за работа, като доказателство за това са тематиките на разработваните в момента дисертации.

В рамките на текущия мониторинг, преглед и ревизия за гарантиране на целесъобразността и ефективността на обучението функционират две нива за актуализиране и адаптиране на докторските програми:

1. институционално – основна цел е да се отразят промените в нормативната рамка и в официално приетите документи на СУ. В тази връзка в края на 2018 г. започва кампания за изменение на формата на

учебните планове на докторските програми в съответствие с Постановление № 122 за изменение и допълнение на Правилника за Прилагане на Закона за Развитието на Академичния Състав в Република България. Като резултат са приети типови форми на нов учебен план за докторски програми в професионално направление 4.3. Биологически науки. С решение на Академичния съвет от 24.04.2019 г. са утвърдени новите учебни планове и програми на ДП „Ентомология“;

2. в първичното звено – където се прави оценка на съдържанието на учебните програми и те се адаптират регулярно от гледна точка на включване на най-новите постижения на научните изследвания в областта. Учебните програми са преразгледани и осъвременени през същия период като учебните планове.

Административният контрол по състоянието на учебната документация в Софийския университет се осъществява чрез инспектор отдел Докторанти в БФ; така и от сектор Докторанти на СУ. Съществена част от системата за управление на качеството на СУ е провеждането на регулярни вътрешни одити, чиито обект са различни процеси и дейности. В периода 07-10.2020 г. е проведен одит за проследяване на приетите от Академичен съвет учебни планове и отразяването им в студентската информационна система (СУСИ) за редовна, задочна и дистанционна форма на обучение за ОКС „Бакалавър, ОКС „Магистър“ и ОНС „Доктор“, както и внедрени добри практики по факултети. Всички направени препоръки са разгледани на катедрено, факултетно и университетско ниво и се планира вече следващото преразглеждане на учебната документация.

В периода 17-18.05.2022 г. е проведен последния одит и е констатирано, че Биологически факултет е наясно с регламентираните изисквания за придобиване на ОНС „Доктор“, изпълнява коректно необходимите действия и документира своевременно определените етапи от докторантурата. Препоръчва се ръководството на факултета да запази въведените добри практики и да продължи надграждането на постигнатото до момента.

В БФ е създадена практика за непрекъснат мониторинг на учебните планове и програми за всички степени, вкл. ДП, в резултат на което учебните планове се осъвременяват и подобряват. Участието на преподавателите от звеното в научно-образователни проекти повишава тяхната квалификация. Последна актуализация на учебния план на ДП „Ентомология“ е правена през 2019 година. През 2020 и 2022 е направен вътрешен одит на учебната документация в трите образователни степени в БФ.

Резултати от проверката:

9.1.1. БФ осигурява регулярен мониторинг и осъвременяване на ДП и се прилагат различни практики за повишаване на ефективността им спрямо

най-съвременни и актуални научни знания и изследвания, което касае учебните планове и програми, нормативните документи и индивидуалните планове. Всички образователни програми на БФ са обект на постоянен вътрешен и външен мониторинг. Учебните планове и програми периодично се актуализират в съответствие със съвременните изисквания за изграждане на висококвалифицирани научни и преподавателски кадри. В периода 2018-2019 г. е актуализирана учебната документация на ДП Ентомология (редовна, задочна и на самостоятелна подготовка).

9.1.2. Докторските програми в СУ се актуализират на две нива: институционално и в първичното звено – Катедра „Зоология и антропология“. Административният контрол по състоянието на учебната документация и гарантирането на необходимото равнище на документация се осъществява както чрез обособени длъжности на ниво факултет: инспектор сектор „Докторанти и СДК“ в БФ, така и от сектор Докторанти на СУ.

Важна част от системата за управление на качеството на СУ е провеждането на редовни вътрешни одити, чийто обект са различни дейности. Последните проведени одити са през 2020 и 2022 г. като оценките им са положителни.

СТАНДАРТ 10 „ЦИКЛИЧНО ВЪНШНО ОСИГУРЯВАНЕ НА КАЧЕСТВОТО“ И СЪОТВЕТСТВАЩИТЕ МУ КРИТЕРИИ

Стандартите (ESG) за вътрешно и външно осигуряване на качество на учебната среда се използват като референтен документ за осигуряване на качество в системата на висшето образование от Европейския регистър по осигуряване на качество (EQAR). Те дават насоки за организиране на дейността по контрола и качеството в основните дейности, от които то пряко се влияе, а именно, взаимодействието между преподавателите, докторанти и институционалната среда за обучение.

10.1. СУ осъществява планирани дейности за самооценяване и външни оценки на докторските програми

Самооценката е съществена част от системите за управление на качеството в СУ - тя дава възможност периодично да се идентифицират силните и слабите страни, възможностите за подобрения и на тази основа – да се обосноват и внедряват самите подобрения на работата или процеса. Самооценката се прави регулярно чрез анализ на следните критерии: 1) Актуалност и съответствие на докторската програма; 2) Адекватност на програмата и възможностите за реализация на докторантите на пазара на труда; 3) Осигуряване на високо ниво на обучението чрез конкретни условия, на които трябва да отговарят научните ръководители и обучаващата институция; 4) Отчетност, публичност и подкрепа за изпълнението на докторските програми.

10.1.1.

В СУ „Св. Климент Охридски“ се осъществяват дейности за самооценка и външни оценки на различни нива – програми, факултети и институцията като цяло.

В СУ е разработена специална методика за самооценка – част от Наръчника по качеството (НК). Тя е основана върху два модела за качество и организационно съвършенство – EFQM и SAF. Методиката включва въпросник за самооценка на всички най-важни процеси и дейности, групирани в три раздела:

- Организация на ниво звено
- Управление и развитие на човешките ресурси
- Оценка на специалност (Учебна програма).

Основното национално външно оценяване се провежда от Националната агенция по оценяване и акредитация (НАОА). СУ има последна институционална акредитация от 20.09.2018 г. с положителна оценка за срок от 6 години - <https://neaa.government.bg/105-balgarski/akreditirani-institucii/visshi-uchilischa/322-s-ofijski-universitet-sveti-kliment-ohridski>. Университетът осъществява планирани дейности по оценяване в ОНС „Доктор“ по близо 200 докторски програми. Освен периодичната акредитация от НАОА, СУ е обект на оценка от редица национални и международни рейтингови системи.

Процесът на самооценяване на институционално ниво включва провеждането на планирани вътрешни одити по качеството. Те са част от системата за управление на качеството и са описани като същност в Наръчника по качеството на СУ. През 2020 г. е осъществен вътрешен одит за проследяване на приетите от Академичен съвет учебни планове и отразяването им в студентската информационна система (СУСИ) за редовна, задочна и дистанционна форма на обучение за ОКС „Бакалавър, ОКС „Магистър“ и ОНС „Доктор“, както и внедрени добри практики по факултети. При този одит е направена самооценка на институционално ниво и в отделните структурни звена на съответствието на учебната документация и студентската информационна система, като този процес е засегнал и докторските програми в БФ, включително и ДП „Ентомология“. Подробен одит за административното обслужване на ДП към БФ е извършен и през 2022 г.

Докторската програма по “Ентомология” в професионално направление 4.3 Биологически науки, област на висше образование 4. Природни науки, математика и информатика, на Софийски университет „Св. Климент Охридски“ е акредитирана на основание на обща оценка: **9,68** (девет цяло и шестдесет и осем стотни) със срок на валидност **ШЕСТ години**, в съответствие с чл. 79 (4) от Закона за висше образование.

В Акредитационния протокол, Постоянната комисия по природни науки, математика и информатика не е формулирала препоръки.

Резултати от проверката:

10.1. В СУ е разработена специална методика за целенасочени дейности по самооценяване на институционално равнище следвайки насоките в моделите за управление на качеството в организациите EFQM и CAF. Процесът на самооценяване включва провеждането на планирани вътрешни одити по качеството. Тук се включват и анкетните проучвания сред работодатели и докторанти.

Външни оценки се получават по няколко канала: чрез обратна връзка от работодателите, чрез рейтинговата система на ВУ, публикувана от МОН, и чрез периодични акредитации от НАОА. Външна оценка и признанието за качеството на обучението и на изучаваните специалности в БФ идва и от позицията на факултета според Рейтинговата система на висшите училища в Р България и от участието на СУ в международни класации.

10.1.1. Документацията по обучение на докторанти периодично се одитира, като резултатите от одита се анализират на заседания на комисията по качеството към АС, ФС и се докладват на АС. През 2020 г. и 2022 г. са осъществени вътрешни одити за проследяване на приетите учебни планове и отразяването им в студентската информационна система за редовна, задочна и дистанционна форма на обучение.

Докторските програми в БФ периодично се акредитират от НАОА.

Докторската програма „Ентомология” е акредитирана от НАОА през 2016 г. за период от 6 години с обща оценка 9.68 без формулирани препоръки.

V. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Въз основа на представените данни по ДП „Ентомология“ е направен SWOT анализ.

	Силни страни	Слаби страни
Фактори на вътрешната среда	<p>1. Обучението по ДП „Ентомология“ се провежда при стриктно спазване на българското законодателство и нормативните документи, касаещи докторантурата.</p> <p>2. СУ има изградена организация за управление и разпространение на информацията, свързана с провеждането на ДП, както и за провеждане на планирани дейности за самооценяване и външни оценки на ДП. ДП „Ентомология“ се актуализира периодично въз основа провеждани анкетни карти за мнението на потребители на кадри и докторантите в ДП.</p> <p>3. ДП „Ентомология“ е разработена в съответствие със съвременните постижения на научната област и е свързана тематично с научноизследователския план на факултета, университета и научно-изследователските приоритетни области на РБългария.</p>	<p>1. Докторантите не са се възползвали ефективно от програми за краткосрочна и дългосрочна мобилност в страната и чужбина.</p>

	<p>4. В СУ и БФ се стимулира мотивацията и активната позиция на докторантите в процеса на обучението и провеждането на научни изследвания. Предоставени са възможности за мобилност в чужбина.</p> <p>5. Освен с научноизследователска и образователна дейност, докторантите са ангажирани със задължително преподаване (извеждане на упражнения и практики на терен), което надгражда тяхната компетентност с педагогически умения.</p> <p>6. БФ разполага със съвременна материална база за обучение и извършване на научните изследвания по ДП и предоставя възможности за участие на докторантите в проекти и научни форуми.</p>	
--	--	--

	Възможности	Заплахи
Фактори на външната среда	<p>1. Успешно установените партньорства с университети и научни институции от страната и чужбина улесняват трансфера на кадри.</p> <p>2. Приетата Европейска система за трансфер и натрупване на кредити (ECTS) стимулира мобилността на докторантите.</p> <p>3. Внедряването на компютърните технологии на всички нива в науката (информационно обслужване, апаратура, комуникации и т. н.) я прави атрактивна за младите.</p>	<p>1. Висок процент от кандидат-докторантите се насочват към по-приложно ориентирани докторски програми, отколкото към такива с теоретична насоченост.</p> <p>2. Тенденция за намаляване на броя на студентите, обучаващи се в магистърска степен, която е задължителна за кандидатстване в докторантура.</p> <p>3. Докторантите не получават адекватно възнаграждение за включване в програмата Еразъм+ и това не ги стимулира да я използват.</p>

Въз основа на направените констатации ПКПНМИ предлага на Акредитационния съвет да даде право на Биологически факултет на Софийски университет „св. Климент Охридски“ да провежда обучение по докторска програма „Ентомология“ от професионално направление 4.3 Биологически науки.

VI. ПРЕПОРЪКИ НА ПОСТОЯННАТА КОМИСИЯ

1. Да се използват по-ефективно възможностите на националните и европейски програми за краткосрочна и дългосрочна докторантска мобилност в образователни и изследователски институции у нас, и в чужбина, като се създадат допълнителни стимули за нейното реализиране.

*Срок:
постоянен*

Председател на ПКПНМИ:.....
/проф. д-р Мариела Оджакова/